

Pouka za učitelje 4, 2022

Večni život: o smrti, umiranju i budućoj nadi

1. biblijska doktrina

Pobuna u savršenom svemiru

Ključni tekstovi: Isaija 14,12-15; Jezekilj 28,11-19

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Bog je ljubav. Iz te ljubavi stvorio je svemir pun sklada, mira, radosti i još ljubavi. Ispunio je prostor svemira bićima koja je stvorio da rastu u sreći, službi i ljubavi. Međutim, ovaj savršeni red bio je narušen nelogičnom pobunom na nebu protiv Stvoritelja, koji je bio optužen da zahteva strogu poslušnost. Štaviše, Stvoriteljeva visoka merila protumačena su kao zahtevi tiranina. Zakon ljubavi bio je pogrešno predstavljen kao ograničenje slobode. Posledica je bila rat na nebu (Otkrivenje 12,7).

Ono što je prethodno bilo neverovatno postalo je tragična realnost. Mudro i divno stvorenje, heruvim pomazan da zaklanja (jevrejski: *kerub mimshakh hasokek*, Jezekilj 28,14), nazvan „zvezda Danica“ (jevrejski: *helel ben shakhar*, Isaija 14,12) – prevedeno takođe i kao „svetlonoša“, „jutarnja zvezda“, „sin Zorin“ – ustao je protiv večnog, svetog, brižnog Stvoritelja punog ljubavi i izneo neopravdane optužbe da bi uzdigao sebe. Luciferova usredsređenost na sebe, privlačnost, laži, obmana i sebičnost podelili su anđele i uništili savršeni nebeski mir.

Bog, u svojoj beskrajnoj mudrosti, reagovao je tako što je pokazao poštovanje prema Luciferovom izboru, omogućavajući svim razumnim bićima da shvate razornu prirodu zla, koja je na prvi pogled mogla izgledati privlačna. Naposletku, stvoreno biće napalo je Stvoritelja i nastao je nered. Onaj koji je trebalo da štiti Božju vladavinu i njegov zakon srušio je njegova načela poštovanja i ljubavi na tako lukav način da su čak i anđeli bili zbunjeni kad je njihova odanost Bogu u pitanju. Bog, prihvatajući lične odluke, pokazao je da poštuje ličnu slobodu, ali nije mogao da odobri uništenje života, njegovih vrednosti i načela dobrote.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Tajna porekla zla

Poreklo zla obavijeno je jednom od najvećih enigmi. S jedne strane deluje „tajna bezakonja“ (2. Solunjanima 2,7); a sa druge „tajna pobožnosti“ (1. Timotiju 3,16), koja donosi rešenje problemu zla. Luciferova oholost bila je poražena poniznošću Gospoda Isusa Hrista u ljudskom telu (Filipljanima 2,6-11). Zbog svoje moralne snage i nesebične ljubavi, Isus je izvojevao pobedu nad sotonom, uprkos tome što je bio fizički slabiji.

Zlo je neracionalno i puno nereda; tako da nije moguće pronaći logično objašnjenje njegovog postojanja. Ne postoji uzrok. Isaija 14 opisuje prilike sotoninog pada (ne njegov uzrok), tj. oholost, a Jezekilj jednostavno kazuje da je pomazani heruvim bio savršen/besprekoran otkad je stvoren dok se u njemu

„ne nađe bezakonje“ (Jezekilj 28,15). Prekidajući vezu sa Bogom, sotona je narušio odnos sa Njim i samim tim odvojio sebe od Izvora života, što je dovelo do umiranja. Sva stvorenja, uključujući anđele na nebu i ljude na Zemlji, bili su stvoreni tako da su potpuno zavisili od Boga. Samo održavanjem tog odnosa ljubavi i negovanjem Božjeg prisustva uklanja se rizik od neposlušnosti i pobune i osigurava život izobilja. Poznavanje Boga i Njegovog karaktera, negovanje poštovanja prema Njegovoj dobroti i gajenje zahvalnog stava najbolji je izbor.

U savršenom svemiru u kome se upravljalo ljubavlju nije bilo razloga za pobunu. Nikakav nedostatak nije postojao koji bi zahtevao poboljšanje Božjeg načina vladanja. Mi možemo opisati prilike, kada i šta se dogodilo, ali nikada nećemo moći da pronađemo opravdanje za pobunu, jer nikakvo opravdanje za to ne postoji. Bog je dozvolio zlo zato što je odlučio da stvori bića sa slobodnom voljom da bi mogla slobodno da vole, a ne automate i robote.

Ne postoji dualizam dobra i zla

Mi ne verujemo da svemirom vladaju dva supраниčka boga: sa jedne strane, živi Bog, koji je Bog dobra; i, sa druge strane, Lucifer, bog zla. Ovaj dualizam je stran biblijskom otkrivenju i ne slaže se sa njenim učenjima. Pismo tvrdi da je Bog stvorio izuzetno veličanstveno i mudro stvorenje („Ti si pečat savršenstva, pun si mudrosti, i sasvijem si lijep“ Jezekilj 28,12), koje se kasnije pobunilo protiv Boga. Prema tome, Lucifer, Božje besprekorno stvorenje, postalo je sotona. Apostol Jovan opisuje neprijatelja sledećim izrazima: „Stara zmija, koja se zove đavo i sotona, koji vara sav vasioni svijet.“ (Otkrivenje 12,9) Neverovatna i zapanjujuća misao! Onaj koji se nalazio u samoj Božjoj prisutnosti, koji je bio u nebeskom Edemu u nebeskoj svetinji, upravo se ta osoba pobunila protiv Boga punog ljubavi. Njegovo iznenadno delovanje protiv svog Stvoritelja čini se nestvarno: stvoreno biće usudilo se da se usprotivi svom Caru i Vojskovođi.

I tako se dogodilo nešto tajanstveno. Onaj koji je stvoren savršen, koji je bio obdaren mnogim darovima, koji je zauzimaao najviši položaj na nebu posle Hrista, okrenuo se protiv svog Stvoritelja. Prorok Jezekilj kazuje: „Savršen bješe na putevima svojim od dana kad se rodi dokle se ne nađe bezakonje na tebi.“ (Jezekilj 28,15) Kakav paradoks! Heruvim zaštitnik umesto da štiti Božji poredak, unizio je Njegov zakon. Ne zaboravite da u Bibliji, u tekstu Jezekilj 1 i Jezekilj 10, srećemo heruvime (četiri živa bića su heruvimi; videti Jezekilj 10,15), i oni su tesno povezani sa Bogom, prate Ga na Njegovom putovanju u i iz jerusalimskog hrama (Jezekilj 10,4.5; Jezekilj 11,22.23). U Šatoru od sastanka, heruvimi čuvari nalazili su se u Svetinji nad svetinjama iznad prestola milosti, ispod koga su se nalazile Deset zapovesti (2. Mojsijeva 25,18-22). Heruvimi su simbolički predstavljali zaštitu Božjeg reda i zakona. Lucifer je, međutim, zloupotrebio svoj privilegovan položaj i stupio u borbu protiv Božjeg autoriteta.

Delovanje Lucifera

Jezekilj 28,15 kazuje da se u pomazanom heruvimu našla „nepravda“ ili „bezakonje“. Jevrejski izraz je *'avelah*, što znači „nepravda“ ili „nepravda“. Onaj koji je bio savršen i koji je trebalo da čuva integritet Božjeg zakona kako bi osigurao nebesku vladavinu optuživao je Boga da nije dobar i ispravan, naime da je nepravedan. Veoma nepoštene optužbe! Izraz „trgovina“ (Jezekilj 28,16) na jevrejskom glasi *rekulah* i izveden je iz korena *rakal*, što znači „ići okolo“ ili „ići od jednog do drugog“, ili zbog 1) trgovine

ili 2) ogovaranja/klevete. Kontekst jasno pokazuje da se ovde ne radi o trgovini ili poslu, jer bi to bilo jedino mesto u jevrejskoj Bibliji gde je trgovina nešto grešno, a to nema smisla. Prema tome, reč pre ukazuje da je heruvim zaštitnik išao okolo i klevetao Boga, optuživao Ga da je nepravedan, iznoseći neistine o Njegovom karakteru i šireći laži. Lucifer je posejao nepoverenje i neverovanje, i naveo druge da ne veruju u Boga punog ljubavi i ne slede Ga. Isaija opisuje Luciferove pobude i pripisuje ih oholosti. Njegovo uzdizanje samog sebe bilo je toliko snažno da je želeo da se izjednači sa Bogom, da sedi na Božjem prestolu, da sebe proglasi carem i uzdigne se na položaj božanstva (Isaija 14, 13.14). Kakvo neverovatno samoprecenjivanje!

Prorok Isaija opisuje Luciferov pad sa neba u prošlom vremenu (Isaija 14,12). Jezekilj kaže da je bio bačen „kao nečistota s gore Božje“ i izgnan (Jezekilj 28,16). Zatim Jezekilj otkriva šta se dogodilo u Luciferovom srcu: naime, kako je zgrešio u svom umu negujući oholost. Zapazite prirodu njegovih izjava koje započinju rečju „ja“: 1) izaći ću na Nebo; 2) više zvezda Božijih podignuću prijesto svoj; 3) sješću na gori zbornoj; 4) izaći ću u visine nad oblake; 5) izjednačiću se s Višnjim (Isaija 14,13.14) Samouzdanje u Luciferovom srcu je potvrđeno u tekstu Jezekilj 28,17: „Srce se tvoje ponese ljepotom tvojom, ti pokvari mudrost svoju svetlošću svojom.“ Konačno, posle ovog proslavljanja samog sebe, njegovo potpuno uništenje prikazano je u budućem vremenu: „A ti se u podzemlje svrže, u dubinu grobnu.“ (Isaija 14,15) Prorok Jezekilj slaže se sa tim da će Gospod uništiti Lucifera, koji je postao sotona, neprijatelj. Njegovo uništenje je toliko izvesno da Jezekilj koristi proročko prošlo vreme da iskaže tu sigurnost: „Zato ću izvesti oganj ispred tebe, koji će te proždrijeti, i obratiću te u pepeo na zemlji pred svjema koji te gledaju... bićeš strahota, i neće te biti do vijeka.“ (Jezekilj 28,18.19)

Samo oslanjanje na Boga donosi pobedu

Ne zaboravite, sotona nije mogao biti poražen argumentima ili silom, već samo nekim „slabijim“ od sebe. To je razlog utelovljenja. U Knjizi Otkrivenje aždaja i različite zveri bile su poražene od strane jagnjeta, što je potpuno nečuveno u svetu prirode. Međutim, Hristova moralna snaga ljubavi i istine osvojila je svet i izvojevala pobedu nad sotonom i njegovim silama. Isus, koji je bio rođen kao krhko ljudsko biće, porazio je sotonu svojom čistotom, poslušnošću i potpunim predanjem Ocu. Njegov bezgrešan i nesebičan život, Njegovo stradanje radi nas, i Njegova pobedonosna smrt na krstu osudili su i uništili sotonu. Sada je samo pitanje vremena kada će sotona biti pogubljen i velika borba završena.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

Razmislite o sledećim pitanjima i odgovorite na njih:

1. U vezi sa poreklom zla: zašto je brižni Bog pun ljubavi dozvolio postojanje zla? Da li je Bog odgovoran za postojanje zla? Objasnite. Zašto je Gospod u svojoj beskrajnoj mudrosti odlučio da ne uništi Lucifera odmah kada su se zle misli začele u njegovom srcu? Ili zašto Bog nije uništio Lucifera kada je tajno počeo da deluje protiv božanske vladavine, i na taj način sprečio da se pobuna široko rasprostrani?

2. U vezi sa opisom šta se dogodilo na nebu: kojim drugim izrazima možete opisati Luciferovu oholost i njegove postupke. Ko je najviše patio u ovoj pobuni? Da li je Bog mogao drugačije da odreaguje prema

sotoni da bi obezbedio trajno rešenje za postojanje zla? Obrazložite svoj odgovor. Kako je sotona bio poražen?

3. U vezi sa prevazilaženjem oholosti: izveštaj o Luciferu je ozbiljna opomena za nas da ne postupamo i ne ponašamo se na sličan pogrečan način. Ako oholost može tako da obmane, kako možemo biti u pripravnosti da ne bismo upali u njenu smrtonosnu zamku i bili obmanuti njenom „slavom“ i uspehom? Objasnite kako zavist, sebičnost i oholost idu ruku po ruku u uništavanju važnih odnosa.

4. U vezi sa promenom nečijeg ponašanja: kako možete pomoći oholim ljudima – koji ne slušaju razum, zaokupljeni su samouzdizanjem i sebičnošću, i vide samo sebe i svoje interese – da se ponize? Kako možete postati mirotvorci ili oruđe pomirenja i promeniti otrovnu atmosferu oko sebe i doneti odlučnost usred napetosti, zavisti, nerazumevanja i optužbi?

2. biblijska doktrina

Smrt u grešnom svetu

Ključni tekst: 1. Mojsijeva 3

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Bog je stvorio savršen svet bez greha, zla, nasilja, nesigurnosti, bolesti i smrti. On je Bog života, Izvor života, i Davalac života. Postoji ogromna razlika između sveta iz 1. Mojsijeve 1–2, gde je sve smisleno, lepo i skladno, prikazano u sjajnim, radosnim i svetlim bojama, sa melodijom koja uzdiže; i sveta iz ostatka 1. Mojsijeve, u kojoj je sve dobro iznenada zahvaćeno olujom greha i nakon toga oštećeno, dok su odnosi ljubavi narušeni. Boje postaju tamne, a muzika neskladna. Izuzetan i čist potencijal za rast i istraživanje je poremećen.

Ipak, Bog je u svojoj milosti u potrazi za čovekom i, uprkos grehu, donosi nadu i rešenje za problem greha i smrti. Nijedan filozofski sistem ili religija ne mogu dati rešenje za smrt, proces umiranja i obnavljanje života bez smrti u ovom svetu. Samo Bog to može da učini – živi Bog svojim milostivim delima; prema tome, ništa i niko ne može da se poredi sa našim Stvoriteljem i Otkupiteljem. On je, iznad svih svojih dela stvaranja, jedinstven i suveren.

Pobuna i neposlušnost počeli su na nebu, ali bili su preneti na Zemlju kada su Adam i Eva zgrešili, i velika borba između dobra i zla započela je na Zemlji. Bog nije ostavio ljudski rod u njihovom grehu, već je poveo rat protiv sila tame i njihovog zapovednika, sotone. Bog je stavio neprijateljstvo između zla i ljudskog roda kako ljudi ne bi bili opčinjeni od strane zla i uhvaćeni u njegovu zamku, već da mogu da kažu *ne* dok se drže Njega i primaju mudrost i snagu. Bog Stvoritelj doneo je rešenje za problem greha time što je poslao Obećano Seme (1. Mojsijeva 3,15), Isusa Hrista, kao Spasitelja ljudskog roda (Jovan 3,16; Jovan 5,24; Dela 4,12). Greh nije doneo samo složene prilike već na kraju i smrt. Međutim, Isus je pobedio smrt svojim savršenim životom službe iz ljubavi, nesebičnom žrtvom i voljnom poslušnošću (Rimljanima 6,23).

DRUGI DEO: KOMENTAR

Sotona, začetnik uništenja i smrti

Zmija je bila ta, a ne Bog, koja je u ljudsko srca unela nepoverenje u Boga i smrt učinila delom naše sudbine. Preko Adamove neposlušnosti „smrt uđe u sve“ (Rimljanima 5,12). Dakle, smrt je sastavni element našeg postojanja u ovom grešnom svetu. Solomun kaže: „Jer živi znaju da će umrijeti, a mrtvi ne znaju ništa.“ (Propovednik 9,5) Smrt je uljez i naš neprijatelj (1. Korinćanima 15,26).

Postojalo je vreme kada nije bilo smrti, kada nije bila prisutna u svetu. Izražavajući ovu misao, 1. Mojsijeva 2,5.6 sadrži kratak, ali izuzetno značajan, izraz „ne još“. Postojalo je vreme kada još nije bilo trnja, teškog posla, mukotrpnih poljoprivrednih radova i kiše. Ovaj prelazni stih ukazuje na tekst 1. Mojsijeva 3, u kome su se prilike dramatično promenile. Smrt je došla kao posledica okretanja od Boga i samostalnog i nezavisnog života od Njega: „Jer si prah i u prah ćeš se vratiti.“ (1. Mojsijeva 3,19)

Bog je prvi par naročito upozorio na neposlušnost Njegovoj reči, i da će takav ishod kulminirati uništenjem i tragedijom, odnosno smrću: „Ali s drveta znanja dobra i zla, s njega ne jedi; jer u koji dan okusiš s njega, umriješ.“ (1. Mojsijeva 2,17) Sotona je protivrečio Bogu tvrdeći: „Nećete vi umrijeti.“ (1. Mojsijeva 3,4) Zapazite da je zmija tačno znala šta je Bog prethodno rekao Adamu u edemskom vrtu i da je to opovrgla istim rečima, uključujući reč „sigurno“, kao u: „Nećete vi (sigurno) umrijeti.“

Prema tome, čitalac je upozoren na činjenicu da su se naši prvi roditelji suočili sa sotonom, a ne samo reptilom, zato što zmija govori i neposredno se suprotstavlja Bogu. Bog je upotrebio „sigurno“ ili „izvesno“, i sotona takođe to naglašava. Đavo tada podupire svoju tvrdnju dvema lažima: „Otvoriće vam se oči“, tj. steći ćete posebno novo razumevanje, bićete mudri i „postaćete kao bogovi i znati što je dobro što li zlo“, odnosno, bićete sposobni da odlučite šta je dobro a šta zlo (1. Mojsijeva 3,5). Sotona, majstor intriga, predstavio je neposlušnost kao pitanje slobode i dobitka.

Jedući plod, Adam i Eva su zaista iskusili da im se otvore oči (1. Mojsijeva 3,7). Međutim, njihove oči su se otvorile drugačije nego što su očekivali. Shvatili su da su izgubili šta su ranije imali: njihova čistota i nevinost su nestali, i videli su da su nagi. Njihova golotinja bila je više od fizičke nagosti zato što 1) su bili nagi i ranije, ali ih nije bilo sramota (1. Mojsijeva 2,25), i 2) kada ih je Bog posetio i upitao: „Gdje si?“ (1. Mojsijeva 3,9), Adam je odgovorio da se krije zato što su nagi. Da razjasnimo, u tom trenutku nisu bili fizički nagi zato što su bili pokriveni odećom od smokvinog lišća (1. Mojsijeva 3,7). Međutim, bili su moralno nagi jer su po prvi put osetili osećaj krivice.

Sotonino drugo obećanje takođe je bilo laž. Adam i Eva nisu postali kao Bog upoznavajući dobro i zlo, zato što Bog ne poznaje zlo putem iskustva (On nikada nije zgrešio!). Ali Adam i Eva su izgubili šta su imali: sposobnost da jasno razlikuju dobro i zlo. Doslovan prevod teksta 1. Mojsijeva 3,22 otkriva ovu činjenicu: „Eto, čovjek postaje kao jedan od nas znajući što je dobro što li zlo, ali sada...“ (videti: Jiří Moskala, “You Will Be Like God Knowing Good and Evil”: Discernment of Truth and Lies,” *Journal of Adventist Mission Studies* 12, no. 2 [2016]: pp. 10–18). Dakle, Adam i Eva ne samo da su izgubili svoj integritet, već i sposobnost da znaju šta je ispravno i pogrešno. Od sada biće im potrebno Božje otkrivenje da znaju šta je dobro a šta zlo. Biće potrebno da se oslanjaju na Božju duhovnu silu izvan njih samih da bi mogli da učine ono što je ispravno.

Posledice greha

Greh je prokletstvo koje donosi strašne posledice. On je poput lavine. Naizgled počinje kao sitnica, a onda lomi i ruši sve što je lepo, vredno i značajno, i potpuno uništava život. Samo je pitanje vremena pre nego što ova uništavajuća sila postane jasno vidljiva. Gde se gaje pogrešne misli, automatski sledi da će doći do rđavog ponašanja. Greh ruši sve vrste važnih odnosa; donosi samo jad, patnju, razdvajanje i teške prilike. Narušavanje našeg odnosa sa Bogom (vertikalna dimenzija našeg života) dovodi do mnogobrojnih horizontalnih prekida. Reći *ne* Bogu uzrok je mnogih grešnih posledica:

1. Prekid u našem odnosu sa Bogom vodi do narušenog odnosa sa „sobom“. Prema tome, Adamova i Evina priroda postala je iskvarena kao posledica greha. Živeli su sa svešću o krivici i sramoti, kao i sa osećanjima degradacije i poraza.

2. Greh/neposlušnost učinio je da se Adam i Eva uplaše Boga umesto da im omogući da uživaju u Njegovom društvu (1. Mojsijeva 3,10).
3. Greh/neposlušnost naveli su Adama i Evu da okrive druge za svoj pad. Prema tome, doživeli su narušen odnos jedno sa drugim (1. Mojsijeva 3,12; 1. Mojsijeva 4,5-8). Greh ih je otuđio.
4. Greh/neposlušnost doneo je smrt ljudskoj porodici zato što je odnos Adama i Eve sa njihovim Davaocem života bio narušen (1. Mojsijeva 3,19).
5. Greh/neposlušnost učinio je rađanje i podizanje dece bolnim iskustvom (1. Mojsijeva 3,16).
6. Greh/neposlušnost učinio je brak mestom borbe za dominacijom i nadmoći umesto mestom brižnog, emocionalnog i bliskog odnosa ispunjenog ljubavlju između heteroseksualnih partnera (1. Mojsijeva 3,16).
7. Greh/neposlušnost učinio je rad mukotrpnim iskustvom; znoj i umor od rada da bi se zaradilo za život postaću deo života (1. Mojsijeva 3,18.19).
8. Greh/neposlušnost Adama i Eve doveli su do narušavanja osećanja za dobro i do gubitka sposobnosti da razlikuju dobro i zlo (1. Mojsijeva 3,5.22).
9. Greh/neposlušnost narušio je Adamov i Evin odnos prema prirodi. Kao posledica, zemlja će stvarati trnje i korov (1. Mojsijeva 3,18; 1. Mojsijeva 6,11).
10. Greh/neposlušnost doneo je nasilje, bol, mržnju, poligamiju, itd. (videti 1. Mojsijeva 4-19). Više pojedinosti o ovoj temi o prirodi greha, njegovim posledicama, i Božjem planu otkupljenja, videti: Jiří Moskala, "Origin of Sin and Salvation According to Genesis 3: A Theology of Sin," in *Salvation: Contours of Adventist Soteriology*, edited by Martin F. Hanna, Darius W. Jankiewicz, and John W. Reeve (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2018), pp. 119–143. Tekst 1. Mojsijeva 3 je obrazac za razumevanje prirode greha i spasenja. U ovom jednom poglavlju, celo jevanđelje je prikazano, viđeno kao nezasluzena blagodan koja već teče sa Golgote do Adama i Eve (Otkrivenje 13,8).

Božje rešenje

Nada se javlja nasuprot sve beznadežnosti. Usred tame, očajanja i osude, Bog osigurava budućnost ljudskog roda, iako Adam i Eva ne zaslužuju da žive.

Prvo, Bog traži Adama i Evu: „Gdje si?“ (1. Mojsijeva 3,9) Svrha ovog pitanja je višestruka. Ono služi: 1) kao poziv na razgovor; 2) kao ponuda blagodati (Bog plaće za svojom izgubljenom decom da bi pružio veoma skupo rešenje za situaciju u kojoj su se našli); 3) da im pomogne da uvide i shvate svoj stav prema Bogu nakon greha (odnosno, umesto da uživaju u Njegovom prisustvu oni se kriju od Njega); i 4) kao istražni sud, koji je održan jer su odgovorni za svoje prošle postupke prema Bogu kao svom Stvoritelju i Sudiji.

Drugo, Bog obezbeđuje pravu odeću (1. Mojsijeva 3,21). Pošto je golotinja prvog para bila više od fizičke pojave, iz toga analogno sledi da Božja odeća predstavlja više od fizičke haljine. Bog im daje odeću od

kože koju je sam načinio, i tako pokriva greh grešnika sa haljinom svoje pravednosti (1. Korinćanima 1,30; 2. Korinćanima 5,21). Rešenje za problem greha je Mesija (Efescima 1,4; 1. Petrova 1,20). Oproštenje i otkupljenje treba da budu omogućeni preko Božje milostive žrtve, predstavljene smrću životinje čiju su kožu Adam i Eva nosili.

Treće, Bog stvara neprijateljstvo između sila dobra i zla da bismo mi mogli mrzeti zlo (1. Mojsijeva 3,15).

Četvrto, Bog obećava da će poslati Seme (1. Mojsijeva 3,15) da porazi našeg neprijatelja, sotonu. Božji odgovor zmiji nalazi se u središtu ovog poglavlja. Mesija će postati Otkupitelj i Spasitelj ljudskog roda, a Njegova pobedonosna namerna smrt na kraju će uništiti sotonu, i samim tim svakog i sve što je povezano sa njim. Mesija je Pobjednik, i daje pobjedu svima koji su u zajednici sa Njim (Rimljanima 8,1-4). Konačnu pobjedu je On osigurao (Otkrivenje 12,7-12; Otkrivenje 19,6.7.15-21; Juda 24,25).

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Smrt je neizbežna realnost, a gubitak voljenih je neizbežan deo palog sveta. Kako žalosnima možemo doneti nadu usred razočarenja i očajanja?
2. Razgovarajte u razredu zašto greh pre izgleda privlačno kao dobitak, a ne kao gubitak kakav zapravo jeste. Šta je u prirodi zla tako varljivo? Objasnite.
3. Svi smo osuđeni na smrt zato što smo grešnici (Rimljanima 3,23; Rimljanima 6,23). Kako je Isusova smrt na krstu porazila drugu smrt da bismo mi mogli večno živeti?

3. biblijska doktrina

Razumevanje ljudske prirode

Ključni tekstovi: 1. Mojsijeva 1,27.28; 1. Mojsijeva 2,7; Propovednik 12,7; 1. Solunjanima 5,23

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Bog je stvorio ljude po svom obličju kao vrhunski čin fizičkog stvaranja. Ova činjenica je naglašena poetskim jezikom prvi put upotrebljenim u Bibliji: „I stvorio Bog čovjeka po obličju svojem, po obličju Božijemu stvorio ga; muško i žensko stvorio ih.“ (1. Mojsijeva 1,27) Izveštaj o biblijskom stvaranju je jasan u svom učenju da su i čovek i žena bili stvoreni po Božjem obličju. Stvoreni su jednaki sa različitim biološkim funkcijama, kao i u potpunoj zavisnosti od Boga. Iako ne besmrtni, jer jedino je Bog besmrtnan (1. Timotiju 6,16), oni su ipak mogli da žive večno ukoliko sa svojim Stvoriteljem ostanu u odnosu ispunjenom poverenjem i ljubavlju.

Biblijski monizam uči da je svako ljudsko biće bilo stvoreno kao celina i da nijedan deo ljudskog bića ne može da živi nakon što osoba umre. Izraz „besmrtna duša“ i učenje da se ljudi rađaju besmrtni, ili sa besmrtnom dušom ili duhom, ne nalazi se u Bibliji. Ljudi ili duše nisu same po sebi besmrtne. Ljudi nemaju svesno postojanje izvan tela. Nakon što čovek umre, svest prestaje da funkcioniše. Ljudska besmrtnost uvek, i jedino, potiče od Boga.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Izvanredno stvoreni kao žive duše

Izveštaj o stvaranju jasno kaže da je Gospod stvorio ljude. Tekst 1. Mojsijeva 2,7 opisuje dva Stvoriteljeva dela u koja je blisko bio uključen. Rezultat ovih dela bilo je stvaranje prvog ljudskog bića, Adama (prvo delo): „A stvorio Gospod Bog čovjeka od praha zemaljskoga, i dunu mu u nos duh životni; i posta čovjek duša živa [*nefesh khayah*]“ (1. Mojsijeva 2,7). U ontološkom smislu, mi smo jedna celina (telo + duh = duša živa). Bog je stvorio Adama kao živu osobu ili ljudsko biće, doslovno, na jevrejskom kao „živu dušu“. Reč „duša“ u ovom kontekstu znači „osoba“, „biće“, „ličnost“. Osnova biblijske antropologije jeste da smo mi duša; mi nemamo dušu. Hans Volf (Hans Wolff) postavlja pitanje: „Šta *nepheš* [duša]... znači ovde (u 1. Mojsijeva 2,7)? Sigurno ne označava dušu (u tradicionalnom dualističkom smislu). *Nepheš* je osmišljen da bude zajedno sa celom formom čoveka, a naročito sa njegovim dahom; štaviše čovek nema *nepheš*, on je *nepheš*, on živi kao *nepheš*“. (Hans Walter Wolff, *Anthropology of the Old Testament* [Philadelphia, PA: Fortress, 1974], p. 10)

Bog je stvorio ljude kao aktivno živo telo, ali ne kao ovaploćenu dušu. Prema tome, ljudi nisu stvoreni sa besmrtnom dušom, kao entitetom unutar njih, već su oni duše kao ljudska bića. Ova doktrina se potvrđuje kasnijom upotrebom ovog izraza u Pismu i od strane drugih biblijskih pisaca. Na primer: 1) 1. Mojsijeva navodi koliko „osoba“ je otišlo u Egipat sa Jakovom, i ove osobe se nazivaju „duše“ (1. Mojsijeva 46,15.22.25.26.27); 2) Luka spominje koliko se ljudi krstilo nakon Petrovog propovedanja na dan Pedesetnice: oko tri hiljade ljudi (Dela 2,41; doslovno, tri hiljade duša).

Telo, duša i duh deluju blisko sarađujući, otkrivajući snažan srodan odnos između duhovnih, mentalnih i obrazovnih sposobnosti čoveka. Ovim aspektima treba takođe da dodamo društvenu dimenziju zato što smo stvoreni kao društvena bića. Pavle razrađuje ovaj višedimenzionalni aspekt ljudskog ponašanja i objašnjava da, kao ljudska bića, treba da dozvolimo Bogu da nas menja svojom blagodaću i Duhom: „I cijel vaš duh, i duša i tijelo da se sačuva bez krivice za dolazak Gospoda našega Isusa Hrista.“ (1. Solunjanima 5,23)

Dakle, sve što jesmo i što činimo Bog mora da posveti. Unutar našeg postojanja kao ljudskih bića, doživljavamo život na fizičkom, emocionalnom, mentalnom/intelektualnom, duhovnom i društvenom nivou. Ne možemo razdvojiti ove aspekte. Na primer, kada se uključimo u fizičku aktivnost (bilo da trčimo, radimo u bašti, ili vozimo), mi takođe uključujemo svoja osećanja i misli, kao i svoje mentalne, duhovne (kada se molimo ili izgovaramo biblijske stihove), i društvene sposobnosti (ukoliko nismo sami) za vreme te svoje aktivnosti.

Smrt – ukidanje života

Smrt izaziva ukidanje Božje stvaralačke aktivnosti, našeg postojanja kao ljudskih bića. Najvažnije je da znamo da je naš identitet u Božjim rukama. Knjiga propovednikova uokviruje ovu misao poetskim jezikom: „Prije nego se prekine uže srebrno, čaša se zlatna razbije i raspe se vijedro na izvoru i slomi se točak na studencu. I vrati se prah u zemlju, kako je bio, a duh se vrati k Bogu, koji ga je dao.“ (Propovednik 12,6.7) „Duh“ ovde znači „karakter“ (Psalam 32,2), naš identitet. Bog nas ne zaboravlja, jer su naša imena u knjizi života (Filibljanima 4,3; Otkrivenje 3,5; Otkrivenje 13,8; Otkrivenje 20,15; Otkrivenje 21,27).

Nasuprot uobičajenom razumevanju besmrtnosti, ljudski duh ne može da preživi nakon smrti i ne nastavlja svoje beskrajno svesno postojanje. Duša kao ljudsko biće je smrtna. Prorok Jezekilj jasno kazuje da je „duša“ smrtna kada kaže: „Sve duše Moje... ko zgriješi on će poginuti“ (Jezekilj 18,4). Duša, odnosno osoba, koja ne živi u skladu sa Božjom voljom, poginuće. To znači da duša (ljudsko biće) može da zgreši i umre. Isus to potvrđuje: „Nego se bojte onoga koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu“ (Matej 10,28). Zapazite da Isus govori da će cela osoba („duša i telo“, unutrašnja i spoljašnja dimenzija našeg postojanja) biti uništena u paklu (*gehenna*), u ognjenom jezeru.

Duša ne postoji bez tela i ne može da preživi nakon smrti tela. Samo Bog može da ubije dušu, što znači da duša nije besmrtna. „Duša“ ovde označava život osobe, nečije potpuno postojanje i sudbinu (ne odnosi se na besmrtnu dušu ili duh); „takođe, „telo“ predstavlja samo fizičko privremeno postojanje.

Klod Tresmontant [Claude Tresmontant] ispravno tvrdi: „Primenjujući na jevrejsku reč *Nepesch* [duša]... karakteristike Platonove *psihe* [duša],... dozvoljavamo da nam umakne pravo značenje reči *Nepesch*, i, takođe, bivamo ostavljeni sa nebrojenim pseudo-problemima.“ (Claude Tresmontant, *A Study of Hebrew Thought*, translation by Michael Francis Gibson [New York: Desclee Company, 1960], p. 94)

Smrt predstavlja spavanje ili odmor, a umreti znači biti pribran Božjem narodu, odnosno, biti stavljen u grob zajedno sa njima (1. Mojsijeva 25,8; 2. Samuilova 7,12; 1. O carevima 2,10; 1. O carevima 22,40; Psalam 13,3; Jovan 11,11-15; Dela 13,36; Otkrivenje 14,13). Mrtvi ne znaju ništa, ne slave Gospoda, i ne

rade niti planiraju, ne bave se bilo kakvim drugim aktivnostima u grobu (O Jovu 3,11-13; Psalam 115,17; Psalam 146,4; Propovednik 9,5.10).

Besmrtnost duše paganskog porekla

Verovanje u besmrtnost duše uzeto je iz grčke filozofije. Pitagora (mlađi Danilov savremenik) temeljio je svoja verska učenja na dogmi o metempsihozi. Metempsihoza pretpostavlja da duša nikada ne umire, već je osuđena na ciklus ponovnih rođenja dok ne bude mogla da se oslobodi iz tog ciklusa čistotom svog života. Pitagora je verovao u transmigraciju, ili reinkarnaciju duše koja se ponavlja stalno iznova u telima ljudi, životinja ili biljaka dok ne postane besmrtna. Pitagorine ideje o reinkarnaciji bile su pod uticajem drevne grčke religije.

Platon (grubo rečeno, savremenik Malahije, poslednjeg starozavetnog proroka) razradio je ovo helenističko učenje, čineći da verovanje u besmrtnu ljudsku dušu toliko prevlada i postane omiljeno gledište. U toku međuzavetnog perioda, učenje o večnom mučenju (Judita 16,17) i praksa molitve za mrtve (2. O Makabejcima 12,39-45) počeli su da prodiru u judaizam (o izuzecima ove tendencije, međutim, videti takođe Sirah 7.17; Sirah 19,2.3; Sirah 21,9; Sirah 36,7-10; Baruh 4,32-35; 1. O Makabejcima 2,62-64; 2. O Makabejcima 7,9.14). Josif Flavije spominje da su fariseji verovali u besmrtnost duše (videti Josif Flavije, *Jevrejski rat* 2.8.14; *Antiquities* 18.1.2,3).

Tertulijan (oko 155-220), hrišćanski apologeta, bio je jedan od prvih među hrišćanima koji su tvrdili da ljudi imaju besmrtnu dušu: „Mogu da upotrebim, prema tome, mišljenje Platona, kada izjavljuju: 'Svaka duša je besmrtna.'“ (Tertullian, "On the Resurrection of the Flesh," *Ante-Nicene Fathers*, vol. 3, ed. Alexander Roberts and James Donaldson [Peabody, MA: Hendrickson Publishers Inc., 2004], p. 547)

Oskar Kalman (Oscar Cullmann) izaziva Tertulijanovo gledište i suprotstavlja mu se. Kalman je napisao veoma uticajnu knjigu, i u njoj tvrdi da je ideja o ljudskoj besmrtnosti grčkog porekla, i da teolozi ne mogu da zastupaju oba pravca: verovanje u besmrtnu dušu i besmrtnost primljenu kao dar u vreme vaskrsenja. (Oscar Cullmann, *Immortality of the Soul or Resurrection of the Dead? The Witness of the New Testament* [New York: Macmillan Company, 1958])

Brevard Čajlds (Brevard Childs) objašnjava: „Odavno je primećeno da čovek prema Starom zavetu nema dušu, već je duša. (1. Mojsijeva 2,7). Odnosno, on je celovito biće i ne sastoji se iz delova, od tela, duše i duha.“ (Brevard S. Childs, *Old Testament Theology in a Canonical Context* [Philadelphia: Fortress, 1985], p. 199)

Pojedini skolari pokušavaju da odbrane postojanje života posle smrti jednostavno se pozivajući na zdrav razum, zato što ne postoji biblijska izjava u vezi sa tim. Na primer, Stjuart Gec (Stewart Goetz) kaže: „Pismo kao celina ne uči da duša postoji. Pismo jednostavno pretpostavlja postojanje duše zato što je njeno postojanje potvrđeno zdravim razumom običnih ljudi.“ (Stewart Goetz, "A Substance Dualist Response," in *In Search of the Soul: Perspectives on the Mind-Body Problem—Four Views of the Mind-Body Problem*, ed. by Joel B. Green, 2nd ed. [Eugene, OR: Wipf and Stock, 2010], p. 139) „Zdrav razum“ može, međutim, da dovede u zabludu.

Dar večnog života

Večni život je Božji dar onima koji veruju u Isusa Hrista kao svog ličnog Spasitelja (Jovan 3,16; Jovan 5,24.25; Jovan 10,27.28; Jovan 17,3; Rimljanima 2,7; Rimljanima 6,22.23; Galatima 6,8). Besmrtnost je uslovna, i zavisi od našeg pozitivnog odgovora Božjoj dobroti i od našeg prihvatanja Jevanđelja. Ova besmrtnost se daje vernicima prilikom Drugog Hristovog dolaska (1. Korinćanima 15,51-55; 1. Solunjanima 4,13-18).

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Šta znači, u odnosnom i ontološkom smislu, biti stvoren po Božjem obličju?
2. Samo Hristos kroz svoju blagodat, Duh i Reč može da obnovi Božje obličje u ljudima. Kako možete da živite kao osoba stvorena po Božjem obličju?
3. Ako smo stvoreni smrtni bez besmrtne duše, objasnite kako možemo imati večni život kroz celu večnost.
4. Bog je u svako ljudsko srce stavio čežnju za večnošću (Propovednik 3,11). Kako svojim delima i razgovorom možete pomoći da se ova duboka želja probudi u saradnicima ili susedima koji su agnosticici ili ateisti?

4. biblijska doktrina

Starozavetna nada

Ključni tekstovi: O Jovu 19,25-27; Psalam 73,24; Danilo 12,2

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Smrt je deprimirajuća, hladna i neprirodna. Ona životu oduzima sigurnost i smisao i naglo prekida odnose. Umiranje nema smisla. Kao ljudi, nikada nije trebalo da umremo. Umiremo samo zbog greha.

Međutim, u Edemskom vrtu, usred tame i očajanja, Bog je uneo nadu. Nada sija tamo gde nema nade, kao što mesec i zvezde unose svetlost u tamu. Ova nada započela je Božjim traganjem za Adamom i Evom (1. Mojsijeva 3,9) i Njegovom objavom da će poslati Obećano Seme da porazi sotonu (1. Mojsijeva 3,15). Nada je dar koji nam sam Bog daruje. Eva je smatrala da će njen prvi sin biti Spasitelj (1. Mojsijeva 4,1), ali smrt je pobedio tek Mesija, Isus Hristos.

Starozavetna crkva (Dela 7,38) živila je sa ovom nadom, radujući se Mesijinom dolasku i uspostavljanju Njegovog carstva. Nada u vaskrsenje snažna je već u Starom zavetu. Započinje sa Jovom i kulminira sa Danilom, i nekoliko pisaca u međuvremenu svedoči o tome.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Osvrnimo se ukratko na glavne tekstove povezane sa nadom u vaskrsenje u Starom zavetu.

O Jovu 19,25-27

Neko može tvrditi da nema snažnijeg i poznatijeg teksta o ličnoj sigurnosti u vaskrsenje od onog koji govori o patrijarhu Jovu. Ova knjiga je zadivljujuća i ubedljivo je izrazila priznanje vere. Stihovi u toj knjizi sadrže jedan od najlepših izraza nade u telesno vaskrsenje.

Ovde pronalazimo izjavu koja je uklesana na mnogim hrišćanskim grobovima: Jovova snažna izjava da će videti Boga u svom telu posle smrti najstarija je u Bibliji, i postavlja temelj neverovatnoj nadi u vezi sa tim šta će Bog učiniti na kraju zemaljske istorije. Jov kaže: „Znam da je živ moj Iskupitelj.“ (O Jovu 19,25) On poznaje svog Boga, koji je živ, i naziva Ga „Iskupiteljem“ (jevrejski: *goel*, rođak otkupitelj, branilac, osvjetnik, zaštitnik), kao što je Voz bio Ruti (Ruta 4,14). Jov nastavlja da iskazuje svoju sigurnost da njegov Otkupitelj živi „i na posledak da će stati nad prahom“ (O Jovu 19,25) da ga vaskrsne u novi život.

Nažalost, ljudi znaju i navode obično samo 25. stih, ali ono što sledi podjednako je važno: „I ako se ova koža moja i raščini, opet ću u tijelu svom vidjeti Boga. Ja isti vidjeću Ga, i oči moje gledaće Ga, a ne druge. A bubrega mojih nestaje u meni.“ (O Jovu 19,26.27) Zapazite lični ton Jovove svečane izjave: moja, ja, moje, mojih, meni. On čvrsto veruje celim srcem da će u svom telu svojim očima videti Boga, iako će umreti i iako će njegovo telo biti uništeno. Ova lična sigurnost u budući dan vaskrsenja ne može se izraziti na bolji i nedvosmisleniji način.

Psalam 16,9.10

„Toga radi raduje se srce moje, i veseli se jezik moj, još će se i tijelo moje smiriti u uzdanju; jer Me nećeš ostaviti u paklu (*sheol*, grob, smrt), niti ćeš dati da Svetac tvoj vidi truhlost.“ Jevrejski izraz *sheol* u ovom tekstu treba prevesti kao „grob“, kao što je prevedeno u mnogim drugim tekstovima. Ovaj izraz pronalazimo 66 puta u jevrejskoj Bibliji, i, u većini slučajeva, njegovo značenje predstavlja sinonim za grob. I zli i pravedni silaze u *sheol* (1. Mojsijeva 37,35; 1. Mojsijeva 42,38; 1. Mojsijeva 44,29.31; 4. Mojsijeva 16,30.33; 1. O carevima 2,6.9; O Jovu 21,13; Psalam 49,17; Psalam 89,48; Propovednik 9,10; Isaija 14,9.11.15; Isaija 38,10; Jezekilj 31,15-17). Pored toga, Gospod otkupljuje verne iz *sheol* (Osija 13,14); niko ne može da se sakrije od Boga u *sheol* (Psalam 139,8; Amos 9,2), i nema rada ili druge aktivnosti u *sheol* (Propovednik 9,10).

Nigde u Bibliji *sheol* nije opisan kao nejasan podzemni svet u kome žive mrtvi ili gde ljudske duše ili duhovi nastavljaju da žive. Reč *sheol* označava grob, mesto na kome počivaju mrtvi (videti, na primer, doslednost prevoda New International Version u kome se, u većini slučajeva, reč *sheol* prevodi kao grob [57 puta], ali takođe i kao smrt [5 puta], carstvo smrti [jednom], najveće dubine [jednom], vrata smrti [jednom] i dubina [jednom]). David se raduje što će posle smrti počivati u miru i što ga Gospod neće

zaboraviti, već će ga vaskrsnuti u novi život, te neće doživjeti trajno uništenje [*shakhat* znači uništenje, pokvarenost, truljenje, jama]).

Tekst prenosi Davidovo iskustvo i ima dublje mesijansko značenje. Verni (jevrejski *khasid*, posvećeni, verni, sveti), odnosno Mesija, Isus Hristos, neće trunuti u grobnici; Njegovo telo neće istrunuti, jer će vaskrsnuti nakon tri dana počivanja u grobu (*sheol*). Novi zavet navodi ovaj tekst kao proročku objavu Hristovog vaskrsenja (Dela 2,25-28; Dela 13,35).

Psalam 49,9-15

Psalmista predstavlja kontrast između opšte sudbine naroda i nagrade pravednih. S jedne strane, ljudi će umreti i biti položeni u grob (*sheol*) zato što neće „doveka živeti i ne videti groba (*shakhat*)“ (Psalam 49,9; uporediti: Psalam 16,10; Psalam 17,15). Sa druge strane, oni koji vole Gospoda i poslušni su Mu imaće drugačiju sudbinu. Pesnik kazuje: „Ali će Bog život moj izbaviti (*padah*, iskupiti, otkupiti) iz ruku paklenih, jer me On prima (*laqakh*, primiti, uzeti).“ (Psalam 49,15) Određeni prevodioci (NLT) tumače jevrejski tekst na snažan način: „On (Bog) će me istrgnuti od sile groba.“

Psalam 71,20

„Koliko si me puta bacao u velike i ljute nevolje, ali si me opet ostavio među živima i iz bezdana me zamaljskih opet izvadio.“ Ovaj psalam predstavlja molitvu za Božju pomoć u starosti. Gospod je bio sa psalmistom od rođenja i učinio je velika dela za njega; i on traži Božju zaštitu od neprijatelja. Bog ne samo da obnavlja fizičku snagu i zdravlje, već ima silu i da vaskrsne. Psalmista veruje, i nada se, da će ga Bog podići (jevrejski: *'alah*, ustati, podići se) iz „dubina (jevrejski: *tehom*, što doslovno znači „ambis, dubina“) zemlje“, što može biti figurativan opis groba. Prema tome, ova poetska slika nagoveštava fizičko vaskrsenje. Prevod New Living Translation prožet je nadom: „Vratićeš me ponovo u život i podići iz zemaljskih dubina.“

Psalam 73,24

Asaf, u svojoj egzistencijalnoj potrazi za poimanjem zakonitke života u vezi sa napretkom zlih i patnjom pravednih, zaključuje da je Bog taj koji ga drži i vodi. Bog osigurava njegovu budućnost i vaskrsnuće ga u večni život: „Ali sam svagda kod Tebe, Ti me držiš za desnu ruku. Po svojoj volji vodiš me, i poslije ćeš me odvesti u slavu.“ (Psalam 72,23.24) Bog daje smisao sadašnjem životu, ali, povrh toga, On osigurava našu budućnost čak i posle smrti. Glagol biti „odveden“ je *laqakh*, i koristi se u izveštaju o Enohu kada ga je Bog uzeo (*laqakh*, 1 Mojsijeva 5,24), kao i u narativu o Iliji, koji je takođe bio uzet na nebo (*laqakh*, 2. O carevima 2,3.9).

Isaija 26,19

Prorok Isaija, u takozvanoj „maloj Apokalipsi“, predstavlja nadu u vaskrsenje i hrabro objavljuje: „Oživjeće mrtvi Tvoji, i moje će mrtvo tijelo ustati. Probudite se, i pjevajte koji stanujete u prahu; jer je Tvoja rosa rosa na travi, i zemlja će izmetnuti mrtvace.“ (Isaija 26,19) Na ovaj način je prikazana slavna nada i svetla budućnost onih koji ostaju sa Gospodom. Ovaj stih veoma jasno govori o fizičkom

vaskrsenju iz mrtvih. Prorok Danilo, kao što ćemo sledeće videti, temelji svoju izjavu u vezi sa vaskrsenjem na Isajinim rečima.

Danilo 12,2.12

Danilo ukazuje na dan vaskrsenja: „I mnogo onijeh koji spavaju u prahu zemaljskom probudiće se, jedni na život vječni a drugi na sramotu i prijekor vječni.“ (Danilo 12,2) Božje starozavetno otkrivenje dostiže vrhunac ovom izjavom. Smrt se upoređuje sa snom, a oni koji su mrtvi biće vaskrsnuti: oni koji su služili Gospodu primiće večni život, a zli će biti osuđeni na večnu smrt.

Bog takođe uverava Danila da će ga vaskrsnuti u novi život na samom kraju: „A ti idi ka kraju; i počivaćeš i ostaćeš na dijelu svom do svršetka svojih dana.“ (Danilo 12,13) Smrt je slična odmoru od predanog rada: ali kasnije će doći slatko nasledstvo: večni život sa Gospodom.

Jona 2,2

Aluzija na vaskrsenje u izveštaju o Joni povezana je sa njegovim trodnevnom boravkom u stomaku velike ribe. Jona opisuje ovo iskustvo kao da se nalazi u *sheol*, što znači grob (Jona 2,2). Posle tri dana i tri noći bio je doveden u novi život kada je bio izbljuvan iz *sheol*. U svojoj molitvi on kaže: „Siđoh do krajeva gorskih, prijevornice zemaljske nama mnom su dovijeka; ali Ti izvadi život moj iz jame, Gospode Bože moj.“ (Jona 2,7) Isus je upoređio svoj boravak u grobu i vaskrsenje sa Joninim iskustvom (Matej 12,40).

Osija 6,2

Prorok Osija govori o izrailjskom duhovnom probuđenju i povratku Gospodu u smislu da su podignuti iz mrtvih u novi život. Slika vaskrsenja se koristi da objasni ovaj novi život Božjeg naroda.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Kako možete doneti nadu onima koji su žalosni zbog smrti voljenih osoba iz svoje porodice?
2. Kako biblijsko gledište o vaskrsenju menja vaš stav prema smrti i očajanju?
3. Kako nada u Drugi dolazak može da poveća kvalitet vaših odnosa, bilo u braku, susedstvu i/ili radnom mestu?

5. biblijska doktrina

Slučajevi vaskrsenja pre Krsta

Ključni tekst: Jovan 11,11

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Ova lekcija će se osvrnuti na određene slučajeve pojedinaca koji su vaskrsli pre Hristovog raspeća:

1. Mojsije (Matej 17,3; Luka 9,30; Juda 9)
2. Sin udovice iz Sarepte (1. O carevima 17,21-23) i Sunamkin sin (2. O carevima 4,32-37)
3. Sin udovice iz Naina (Luka 7,14.15)
4. Jairova kći (Marko 5,40-42)
5. Lazar (Jovan 11,41-45)

Od svih ovih osoba koje su umrle, jedino je Mojsije otišao odmah na nebo. Svi ostali vraćeni su u život ovde na zemlji. Svaki izveštaj pokazuje da nema života („duše“) ili postojanja nakon smrti. Zanimljivo je to da niko od vaskrslih ljudi nije spomenuo iskustvo života posle smrti. Zar takvo iskustvo ne bi bilo dovoljno vredno pamćenja da se zabeleži ili makar spomene? Svako dete trebalo je da kaže svojoj majci: „Vau, majko, nećeš verovati šta sam video!“ i vesti o njihovom iskustvu na nebu širile bi se po celoj zemlji. Štaviše, kao što su se neki pitali, zašto bi iko želeo da se vrati na zemlju kada se jednom nađe na nebu?

Mojsije, koji je bio uzet na nebo, nije bio „duh“ ili bestelesna „duša“, zato što je bio vaskrsnut u telu, kao što pokazuje rasprava između Hrista i sotone, „za Mojsijevo tijelo“ (Juda 9). Nijednu živu dušu Isus i sotona nisu spomenuli u raspravi. Zašto bi telo bilo potrebno ako postoji duša? Telo nije bilo potrebno da bude dom duši, zato što je telo BILO Mojsije. Kasnije, Mojsije se javlja Isusu na gori Preobraženja, zajedno sa Ilijom (Luka 9), koji je bio uzet na nebo i nikada nije umro. Ovi izveštaji još jednom pokazuju da je san najbolje objašnjenje za smrt, a ne bestelesno postojanje.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Zajedno ćemo pogledati izveštaj o Lazaru i detaljnije razgovarati o njegovom vaskrsenju.

Pre nego što su Isus i Njegovi učenici otišli u Vitaniju, Isus im opisuje smrt kao san (Jovan 11,11). Učenici pitaju zašto idu u Judeju budući da su Jevreji pokušali da kamenuju Isusa. Isus odgovara da treba da idu zato što Lazar „zaspa“ (Jovan 11,11). Kada učenici ne uspevaju da shvate značenje Isusovih reči, Isus jasno kazuje: „Lazar umrije.“ (Jovan 11,14)

Smrt se naziva snom i u Starom i u Novom zavetu (Danilo 12,2; Dela 7,60; 1. Solunjanima 4,13.14) Danilo 12,2 glasi: „I mnogo onijeh koji spavaju u prahu zemaljskom probudiće se, jedni na život vječni a drugi na sramotu i prijekor vječni.“

Ovaj stih govori o dva vaskrsenja: prvom koje će se dogoditi pre hiljadugodišnjice, kada će svi koji su predali svoj život Isusu vaskrsnuti i biti odvedeni na nebo, i drugom nakon hiljadugodišnjice, onih koji su odbacili Isusa kao svog Spasitelja (Otkrivenje 20,4-6). (Adventistički hrišćani ovde zapažaju posebno vaskrsenje: „Posebno vaskrsenje prethodi Hristovom drugom dolasku. Svi koji su umrli verujući u vest trećeg anđela ustaće u to vreme. Pored toga, oni koji su s porugom posmatrali Hristovo raspeće, i oni koji su se najžešće protivili Božjem narodu, biće izvedeni iz svojih grobova da vide ispunjenje božanskog obećanja i pobedu istine [videti *Velika borba*, str. 637. original; Otkrivenje 1,7].“ - *The SDA Bible Commentary*, sv. 4, str. 878) Štaviše, za Stefana, koji je kamenovan u Delima apostolskim, rečeno je da je usnuo (Dela 7,60). Velika je uteha znati da mi nakon smrti kao da spavamo, zato što ćemo se probuditi.

Isus govori svojim učenicima o putovanju na koje treba da pođu da bi videli Lazara: „Nego idem da ga probudim.“ (Jovan 11,11) Pošto Isus objašnjava da pod „snom“ misli na „smrt“, On jasno govori o vaskrsenju: pa ipak čini se da niko Isusove reči nije shvatio ozbiljno dok se čudo nije dogodilo. U stvari, Tomu brine činjenica da će svi biti ubijeni ako pođu, a ne čudo koje je Isus objavio da će učiniti. Reč „probuditi“ je *exupnizo*, i javlja se samo na ovom jednom mestu u celom Novom zavetu. Doslovno znači „iz sna“. Još jednom se uočava veza između sna i smrti. Isus na vaskrsenje Lazara upućuje kao na čin buđenja iz sna.

Zanimljivo je da kada Isus stiže, obe sestre govore istu stvar u različitim situacijama: „Da si Ti bio ovdje ne bi moj brat umro.“ U Hristovom prisustvu nema prostora za smrt zato što je On Izvor života. Marta i Marija videle su kako Isus leči bolesne. One su znale da On donosi život. U drugim tekstovima rečeno je da je Bog taj „koji sve oživljuje“ (1. Timotiju 6,13; videti, takođe, Jovan 1,3.4; 5. Mojsijeva 32,39; Nemija 9,6).

U Božjem prisustvu nema smrti. Smrt nije potekla od Boga. Pojavila se sa grehom i zlom kada je sotona odlučio da se pobuni protiv Božje vladavine ispunjene ljubavlju i lepotom, i nažalost ljudi su ga u tome sledili. Greh uništava i donosi smrt. „Zato kao što kroz jednoga čovjeka dođe na svijet grijeh, i kroz grijeh smrt, i tako smrt uđe u sve ljude, jer svi sagriješiše.“ (Rimljanima 5,12)

Isus je prvo razgovarao sa Martom kada je stigao u Vitaniju. Kada joj kaže: „Brat će tvoj ustati.“ (Jovan 11,23), ona odgovara: „Znam da će ustati o vaskrsenju, u posljednji dan.“ (Jovan 11,24) Shvatala je pojam života posle smrti, ali njena izjava takođe jasno kazuje da zna da Lazar neće ustati do „poslednjeg dana“.

Marta je čula za vaskrsenje udovičinog sina kao i Jairove kćeri, ali možda nije smatrala da ovo čudo Isus može da učini za nju i da će ga učiniti. Svi ponekad možemo postati sumnjičavi kad je reč o mogućnosti da se Božje čudo dogodi u našem životu jer mislimo da su čuda namenjena samo drugima.

Međutim, Isus je imao plan da svima pokaže da život dolazi kroz Njega zato što je On „Vaskrsenje i Život“ (Jovan 11,25). Isus dodaje: „I nijedan koji živi i vjeruje Mene neće umrijeti vavijek.“ (Jovan 11,26) On naglašava da, na posletku, oni koji veruju u Njega neće doživeti drugu smrt. Isus može da vaskrsne one koje bira sada i ponovo u budućnosti, „u posljednji dan“.

Kada je Isus video da Marija i Jevreji plaču: „Zgrozi se u duhu (silno se potrese, Novi srpski prevod), i sam postade žalostan.“ (Jovan 11,33) Reč za „silno se potrese“ na grčkom glasi *embrimaomai*. Pored toga što znači duboko dirnut, takođe znači „upozoriti“ ili „ukoriti“ i koristi se pet puta u Novom zavetu (Matej 9,30; Marko 1,43; Marko 14,5; Jovan 11,33.38). Tri puta se javlja pre teksta Jovan 11 i prevedena je kao „zapretiti ili ukoriti“, ili kao stroga opomena koju Isus upućuje. Prema tome, kada Isus ovde reaguje sa *embrimaomai* (duboko osećanje), moguće je da ova reakcija takođe obuhvata gnev i nezadovoljstvo zbog greha i njegovih posledica. Isus je bio duboko svestan činjenice da su patnja i smrt koje ovaj svet doživljava posledica greha. Hristovo znanje i iskustvo sa zlom i gubitkom proizveo je mešavinu osećanja koju je bilo teško objasniti ili čak shvatiti. Pored toga što je bio žalostan zbog svojih bliskih prijatelja koji su upravo doživeli gubitak, Isus je bio tužan zbog celog ljudskog roda zbog onoga što nam greh čini i kako utiče na naš svet.

Kada Isus poziva Lazara da izađe, Lazar izlazi iz groba. Zadivljujuće, sve što je Isus morao da učini jeste da progovori. Još jednom, kao u izveštaju o stvaranju, Isus jednostavno govori, i rezultat toga je život. Kao što je Isus stvorio Sunce i Mesec, životinje i ljude, tako Isus ovde ponovo stvara život. Isus vaskrsava i, prema tome, ponovo stvara. Greh i zlo, nasuprot tome, uništavaju, što je suprotno stvaranju. Oni uništavaju lepa i dobra Božja dela stvaranja.

Ipak, Jevanđelje je divna vest da je Isus umro za nas na krstu da bismo mi mogli imati večni život. On „usta iz mrtvih, i bi Novina onima koji umriješ“ (1. Korinćanima 15,20). Upravo zahvaljujući Njegovom vaskrsenju sve ostalo – vaskrsenje pravednih u večni život – je moguće.

Kada Mu je rečeno da je Lazar bolestan, Isus je rekao učenicima: „Ova bolest nije na smrt, nego na slavu Božiju, da se preko nje proslavi Sin Božij.“ (Jovan 11,4) Iako je Lazar umro, bila je to privremena smrt (makar u tom trenutku). Isus se proslavio kroz Lazarevu smrt zato što su svi bili svedoci Isusove sile da podari život. Isus je porazio smrt na krstu. Samim tim, mogao je da vaskrsne druge, čak i pre svoje žrtve, zahvaljujući krstu. Biblija primenjuje „Jagnjetovu“ žrtvu na sam početak života, jer najavljuje Jagnje „zaklano od postanja svijeta“ (Otkrivenje 13,8). Jagnjetova krv učinila je vaskrsenje mogućim.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Koliko ste do sada naučili o stanju mrtvih? Zabeležite svoja zapažanja. Izaberite nekoga iz svoje porodice ili prijatelja kome možete objasniti sve što ste do sada saznali.
2. Zašto je važno da znamo istinu o smrti kao snu? Ako je nekome teško da zamisli da njihov preminuo rođak nije upravo sada na nebu, kako ih možete utešiti kazujući im da se mrtvi odmaraju i da ne znaju ništa?
3. Bog se bavi ponovnim stvaranjem. Vaskrsenje je Božji čin ponovnog stvaranja. Iako nas greh dekreira, Isus ima plan da nas ponovo stvori kroz vaskrsenje. Nekoliko ljudi bilo je vaskrsnuto pre Njegovog vaskrsenja zato što je Njegova smrt na krstu bila primenjena unapred. Šta činjenica da Bog ponovo stvara znači za vas?

6. biblijska doktrina

On je umro za nas

Ključni tekst: Isaija 52,13-53,12

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Hristova zamenska smrt je centralna istina kosmičkih razmera. Isus Hristos je žrtva pomirenja, jer je umro za naše grehe (Rimljanima 3,25; Rimljanima 4,25; 1. Korinćanima 15,3; Jevrejima 2,17; 1. Jovanova 2,2; 1. Jovanova 4,10). Najveća žrtva ikada učinjena prineta je kada je Car celog svemira došao u naš grešan svet, živio bezgrešno kao čovek i umro za nas i umesto nas. Istinsko hrišćanstvo je usredsređeno na krst (1. Korinćanima 2,2).

Elen Vajt snažno izjavljuje: „Hristova žrtva kao pomirenje za greh je velika istina oko koje se okupljaju sve ostale istine. Da bi bila pravilno shvaćena i cenjena, svaka istina u Božjoj Reči, od 1. Mojsijeve knjige do Otkrivenja, treba da se proučava u svetlosti koja blista sa krsta na Golgoti. Iznosim pred vas veliki, uzvišeni spomenik milosti i obnovljenja, spasenja i otkupljenja – Sina Božjega podignutog na krst. ovo treba da bude temelj svake propovedi naših propovednika.“ (*Evandeoski radnici*, str. 315. original) Ona dodaje: „Od svih koji sebe smatraju hrišćanima, adventisti sedmog dana bi trebalo da budu među prvima koji će uzdizati Hrista pred svetom.“ (*Evandeoski radnici*, str. 156. original) Isusova smrt na krstu je kamen temeljac na kome su utemeljena sva biblijska učenja.

Isus je došao iz više razloga: 1. da otkupi ljudski rod – rođen je kao čovek da bi umro za nas (Marko 10,45; Jovan 3,16.17); 2) da nam otkrije istinski Božji karakter pun ljubavi (Jovan 1,14; Jovan 10,28-30; Jovan 14,6-9); 3) da porazi sotonu i odbaci njegove lažne tvrdnje (Matej 4,1-11; Jovan 12,31; Jovan 16,11; Jevrejima 2,14); 4) i da dokaže da je prvi Adam mogao da bude poslušan Bogu kao što je Hristos u svojoj ljudskoj prirodi savršeno ispunio sav zakon i živio bezgrešnim, svetim životom (Psalam 16,10; Luka 1,35; Jovan 8,46; Jovan 14,30; Dela 2,24; 1. Korinćanima 15,22.45; 1. Jovanova 3,5).

DRUGI DEO: KOMENTAR

Sluga koji pati

U Knjizi proroka Isaije proučavaoci su prepoznali pet pesama u vezi sa Slugom Gospodnjim: 1) Isaija 42,1-9; 2) Isaija 49,1-7; 3) Isaija 50,4-9; 4) Isaija 52,13-53,12; i 5) Isaija 61,1-3. Ove pesme prikazuju delo Isusa Hrista. On je započeo svoju javnu službu tekstem Isaija 61,1.2, koji govori o Njegovoj misiji (videti Luka 4,16-21). Međutim, najbolje i najiscrpnije izlaganje o značenju Hristove smrti u Bibliji predstavlja Isaija 53. Suštinska pesma Sluge koji pati, koja počinje u 52. poglavlju i nastavlja se u 53, ima simetričnu strukturu (pet strofa, svaka po tri stiha, koje se mogu obeležiti na sledeći način):

1. Isaija 52,13-15 – Nedoumica: Pesa počinje nedoumicom, zato što je Sluga s jedne strane mudar i uzvišen; ali s druge On je nagrđen u stasu i licu i drugi su Ga se užasnuli.

2. Isaija 53,1-3 – Odbacivanje: Ovi stihovi ukazuju na potpuno poniženje Sluge. On je patio, bio prezren i odbačen, i postao „bolnik“.

3. Isaija 53,4-6 – Pomirenje: Ovaj segment u kome je obrazložena sva Hristova patnja i smrt predstavlja suštinu: jer „On bolesti naše nosi“, „nemoći naše uze“, „bi ranjen za naše prijestupe“, „izbijen za naša bezakonja“ i „Gospod pusti na Nj bezakonje svijeh nas“.

4. Isaija 53,7-9 – Njegova pokornost: Ovi tekstovi opisuju Hristovu patnju, suđenje, smrt i pogreb.

5. Isaija 53,10-12 – Njegovo uzdizanje: Pesa kulminira vaskrsenjem Onoga koji je bio žrtva za prestup, kao i Njegovim prosperitetom i pobedom. On je opravdao mnoge, jer „nosi grijeh mnogih“ i podelio je plen sa njima. Njegova smrt bila je dobrovoljna, zamenska i pomiriteljska; kasnije, rezultati Njegove pobjedničke smrti primenjuju se na vernike u Njegovoj posredničkoj službi za njih.

Isaija 53 je biblijski tekst koji je čitao evnuh Etiopljanin. Evanđelista Filip mu je objasnio da taj tekst sadrži radosnu vest o Isusu Hristu. To je dovelo do evnuhovog obraćenja i krštenja (Dela 8,26-39).

Krst – središnja tačka teologije

Paradoks predstavlja to što je Hristova smrt jamac života, i što nam Njegova smrt donosi večni život (Jovan 3,16.17; Rimljanima 3,22-26; 1. Jovanova 5,11.12). Nijedna teorija ne može potpuno da objasni ogroman značaj Hristove smrti na krstu. Iako možemo da sakupimo čitav mozaik razloga u vezi sa Njegovom smrću, takva slika prikazala bi samo deo ogromnog značaja koji krst ima. Krst otkriva Božju neshvatljivu ljubav prema grešnicima, Njegovu pravdu, Njegovu istinu, lepotu Njegovog karaktera, nepromenljivost Njegovog zakona, užasnu prirodu zla, sigurnost Njegove vladavine, Njegovu pobjedu nad grehom, pitanje ko je ko u velikoj borbi, i Hristovu konačnu pobjedu nad sotonom i silama zla.

Iz ovih razloga, Hristova smrt ima presudan i dominantan položaj u našoj adventističkoj teologiji. Ništa ne može da zameni centralno mesto i najveću važnost Hristove smrti (Rimljanima 1,16.17; Rimljanima 3,22-26; 1. Korinćanima 1,30; 1. Korinćanima 2,2; Efescima 4,21; Filibljanima 1,21; Kološanima 1,27.28). Ono što se dogodilo na krstu je neuporedivo, nenadmašno, jedinstveno i neponovljivo božansko delo spasenja (Jevrejima 9,28; Jevrejima 10,12.14) iz koga proističu sva preimućstva vezana za spasenje, uključujući i Hristovu posredničku službu za nas danas. Ništa ne može da poboljša ili dopuni krst, i niko ne može da doda bilo šta Hristovoj izuzetnoj žrtvi za ljudski rod; spasenje je potpuno u Njemu (Rimljanima 3,21-26; 1. Korinćanima 1,18.23.24; 1. Korinćanima 2,2; Galatima 2,16.21; Efescima 2,4-10). Hristova smrt pomirenja na Golgoti je poput izvora iz koga teku svi drugi blagoslovi; ili, da kažemo na drugačiji način, Njegovo pomirenje je slično žiru koji sadrži celo hrastovo drvo.

Zaista, Isusovo pomirenje bilo je savršeno. Elen Vajt objašnjava: „Kada je Otac posmatrao žrtvu svoga Sina, On se poklonio pred njom priznajući njeno savršenstvo. 'To je dovoljno', rekao je. 'Pomirenje je potpuno.'“ (*The Review and Herald*, 24. septembar 1901) „Naš uzvišeni Prvosveštenik prineo je žrtvu koja jedina ima vrednost u našem spasenju. Kada je prineo Sebe na krstu, savršeno pomirenje je ostvareno za grehe naroda.“ (*The Signs of the Times*, 28. jun 1899)

Isus je postao greh i kletva za nas (Isaija 53,3-6; 2. Korinćanima 5,21; Galatima 3,13) da bismo mi mogli živeti. Ono što je ostvareno na krstu skoro pre dve hiljade godina sada treba da se primeni, izvrši i uključi u naš život da bismo bili obnovljeni po Božjem obličju i da bismo imali život u izobilju (Jovan 10,10). Hristos je naš Posrednik (1. Timotiju 2,5) jer je On naš Spasitelj. Njegovo posredovanje je nastavak Njegovog dela spasenja u našu korist i integracija Njegovog dela učinjenog na krstu za nas. Nama su potrebni Njegovi smrt i život da bismo bili duhovno živi (Rimljanima 3,24.25; Rimljanima 5,10). Raul Dederen (Raoul Dederen) naglašava centralnu ulogu Hristove smrti: „Iako je Njegova žrtva za greh bila prinesena jednom zauvek na krstu (Jevrejima 7,27; Jevrejima 9,28; Jevrejima 10,11-14), vazneti Hristos sve prednosti svoje žrtve pomirenja čini dostupnim.“ (Christ: His Person and Work, "Handbook of Seventh-day Adventist Theology, [Hagerstown, MD: Review and Herald, 2000], p. 187)

Kosmička stabilnost

Ceo svemir je za svu večnost siguran zahvaljujući krstu. Ljudski jezik ne može da opiše njegove veličanstvene i ogromne prednosti (Kološanima 1,19.20; Kološanima 2,15; Efescima 1,10; Efescima 6,12; Filibljanima 2,9.10). Pobuna i greh nikada se više neće dogoditi na nebu zahvaljujući Hristovoj konačnoj žrtvi na Golgoti.

Elen Vajt prikladno objašnjava da dobro celog svemira kroz svu večnost zavisi od Hristovog dela ostvarenog na krstu: „Neće samo ljudi ukazati čast i slavu Otkrupitelju, već i anđeli, jer su čak i oni sigurni jedino zahvaljujući patnjama Božjeg Sina. Upravo su kroz silu krsta stanovnici svetova koji nisu pali sačuvani od otpadništva. Upravo je krst uspešno razotkrio sotonine obmane i odbacio njegove tvrdnje. Nisu samo oni koji su oprani Hristovom krvlju privučeni Njemu Njegovim vrhunskim činom prinošenja života za grehe sveta, već i sveti anđeli.“ (Elen Vajt, neobjavljen manuskript, MS 41, 1892)

„Kada je Hristos povikao: 'Svrši se', bezgrešni svetovi su bili sigurni. Za njih je bitka vođena i pobeda izvojevana. Sotona je otada izgubio naklonost svemira. Zauvek je dat odgovor na tvrdnju koju je izneo, da je nemoguće da Bog pokaže samoodricanje, i da je prema tome ono nepravedno zahtevano od Njegovih stvorenih razumnih bića. Sotonine tvrdnje zauvek su odbačene. Svemiru je bila osigurana večna odanost.“ (Elen Vajt, *The Review and Herald*, 12. mart 1901, str. 271)

„Anđeli pripisuju čast i slavu Hristu, jer ni oni nisu sigurni osim gledanjem na patnje Sina Božjeg. Zahvaljujući delotvornosti krsta, anđeli nebeski su zaštićeni od otpadništva. Bez krsta oni ne bi bili sigurniji od zla nego što su bili anđeli pre sotoninog pada.“ (Elen Vajt, *The Signs of the Times*, 30. decembar 1889, str. 345)

Nauka krsta

Elen Vajt objavljuje: „Božja divna namera milosti, tajna spasonosne ljubavi – tema je u koju 'anđeli žele zaviriti' i koja će biti proučavana kroz beskrajne vekove. Izbavljena i bezgrešna bića u Hristovom krstu naći će svoju nauku i svoju pesmu.“ (*Čežnja vekova*, str. 19.20. original; videti, takođe: *Velika borba*, str. 651.652. original).

Elen Vajt napominje da mi sami treba da usvajamo nauku o krstu i da tome učimo mlade: „Otkrivenje Božje ljubavi prema čoveku ima svoje središte u krstu. Njegovo puno značenje jezik nije u stanju da izgovori, pero ne može da opiše, čovekov um nije u stanju da shvati... Hristos koji je razapet za naše grehe, Hristos koji je vaskrsao, Hristos koji se vazneo na Nebo, to je nauka o spasenju koju treba da naučimo i propovedamo.“ (*Božja zadivljujuća blagodat*, str. 178) „Neka omladina od Božje reči načini hranu za um i dušu. Neka Hristov krst postane nauka svakog obrazovanja, središte svih učenja i svih proučavanja.“ (*U potrazi za boljim životom*, str. 460. original)

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Šta znači sledeća izjava Elen Vajt: „Tajna krsta objašnjava sve ostale tajne“ (*Velika borba*, str. 652. original)?
2. Ako ćemo, tokom cele večnosti, proučavati nauku o spasenju i uvek pronaći nešto novo čemu ćemo se diviti i čime ćemo biti iznenađeni, šta nam ta činjenica govori o značaju Hristove smrti na Golgoti?
3. Pavle kaže da je krst za neke ljude ludost a za druge kamen spoticanja: ali za vernike on je „Božija sila i Božija premudrost“ (1. Korinćanima 1,24). Šta mislite zašto je opravdano da Pavle iznese ovakvu tvrdnju?

7. biblijska doktrina

Hristova pobjeda nad smrću

Ključni tekst: 1. Korinćanima 15,4-28.32.42.49-56; Kološanima 1,17.18; Otkrivenje 1,17.18

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Krst je Hristova pobjeda nad grehom, smrću i đavolom; a Njegovo vaskrsenje je pobedonosni događaj koji je dostigao svoj vrhunac. Smrt nije mogla da zadrži Isusa, jer On nikada nije učinio greh, bio je bezgrešan u svemu što je činio. Isusova smrt je središnja tačka Njegovih dela; međutim, krst bez vaskrsenja postao bi samo lepa filozofija o nesebičnoj službi i ne bi imao nikakvo spasonosno značenje. Zatim, krst bez vaskrsenja bio bi pokazatelj požrtvovane ljubavi, ali ne bi imao silu da preobrati živote i donese odlučujuće rešenje problema greha i smrti, nesposoban da vernicima pruži večni život (Rimljanima 3,21-26).

Hristovo vaskrsenje je ključno. Zahvaljujući Njegovom vaskrsenju, pravedni takođe mogu da vaskrsnu. On ima, i On jeste, ključ koji otključava sve ostale grobove! Apostol Pavle pojašnjava ovu istinu o Isusu: „I On je glava tijelu Crkve, koji je Početak i Prvorođeni iz mrtvih, da bude On u svemu prvi.“ (Kološanima 1,18) Hristos zauzima jedinstveni i nezamenljivi položaj i vlast zato što je Stvoritelj. On je doživio vaskrsenje iz mrtvih kao rezultat delovanja celog Trojstva (Jovan 10,17.18; Dela 2,24; Rimljanima 8,11; Galatima 1,1). On ima silu da podigne ljude iz mrtvih (Jovan 11,25) zato što je porazio smrt. Iako su pojedinci vaskrsli pre Njega, kao što su Mojsije i Lazar, vaskrsli su u očekivanju Hristove pobjedničke smrti (Efescima 1,4; 1. Petrova 1,20; Otkrivenje 13,8). Hristov savršen život, smrt i vaskrsenje uzrok su novog života za sve koji veruju u Njega. Bez Njegove smrti, ne bi bilo večnog života. Kao što je kroz Adama došla smrt, tako kroz Isusa Hrista „bi... vaskrsenije mrtvih“, i u Njemu će „svi oživjeti“ (1. Korinćanima 15,21.22). Hristos je „Novina onima koji umriješ“ (1. Korinćanima 15,20).

DRUGI DEO: KOMENTAR

„Usta, nije ovdje!“ Ova izjava bila je najneverovatnija i najuzbudljivija vest objavljena na dan vaskrsenja (Marko 16,6; Luka 24,34). I danas je najistaknutija vest Jevanđelja. Isus više nije u grobu; vaskrsao je. Smrt nije mogla da zadrži Isusa zato što je bio pravedan i bezgrešan (Jovan 14,30; 2. Korinćanima 5,21; Jevrejima 4,15). Hristos je nekoliko puta svojim učenicima predskazao svoju smrt i vaskrsenje, ali oni to nisu shvatali jer Njegova poruka u tom trenutku nije imala nikakvog smisla za njih (Matej 16,21.22; Marko 8,31.32; Luka 18,31-34). U vreme poslednje večere provedene sa svojim učenicima, Isus je izjavio da će ponovo biti živ, iako će Ga izdati i iako će umreti: „Kažem vam pak da neću otsad piti od ovoga roda vinogradarskoga do onoga dana kad ću piti s vama novoga u Carstvu Oca svojega.“ (Matej 26,29; uporediti: Marko 14,25)

Kada uzmemo učešće u Gospodnjoj večeri, mi takođe svojim učešćem pokazujemo da verujemo u Hristovo vaskrsenje. Kao što Pavle kaže: „Jer kad god jedete ovaj hljeb i čašu ovu pijete, smrt Gospodnju obznanjujete dokle ne dođe.“ (1. Korinćanima 11,26) Kada se ljudi krste, oni takođe potvrđuju svoje verovanje u Hristovo vaskrsenje i svoju želju da žive novim životom vere: „Svi koji se krstismo u Isusa

Hrista... pogrebosmo se... da kao što usta Hristos iz mrtvih... tako i mi u novom životu da hodimo.“ (Rimljanima 6,3.4) Prema tome, hrišćansko krštenje je sećanje na Hristovu smrt, pogreb i vaskrsenje.

Nakon više od 60 godina, apostol Jovan sreo je proslavljenog Isusa. Isus se javio Jovanu i rekao: „I bijah mrtav i evo sam živ.“ (Otkrivenje 1,18) Hrišćanstvo govori o životu koji primamo od Isusa zato što je umro za nas. On nam može dati taj život zato što je vaskrsao. Zahvaljujući tome što živi, može da primeni na nas sve što je ostvario na krstu svojom posredničkom službom.

Jevanđelje i vaskrsenje (1. Korinćanima 15)

Najbolje objašnjenje smisla vaskrsenja Isusa Hrista izloženo je u tekstu 1. Korinćanima 15, u kome apostol Pavle objašnjava zašto je Isusovo vaskrsenje toliko važno. Prvo, Pavle pruža istorijski razlog i tvrdi da ima mnogo svedoka Hristovog vaskrsenja. Ukoliko se njihovo svedočanstvo ne uvaži, onda bi svi koji su posvedočili da su sreli Hrista bili lažni svedoci. Hristos se javio Petru, apostolima, Jakovu, grupi od 500 ljudi, Pavlu lično (1. Korinćanima 15,5-8).

Pavle se zatim bavi teološkim razmatranjem braneći vaskrsenje i nudi nekoliko ključnih tačaka:

1. Ako nije bilo vaskrsenja mrtvih, onda čak ni Isus Hristos nije vaskrsao (1. Korinćanima 15,13.16).
2. Ako Hristos nije ustao, onda je naše propovedanje uzaludno (1. Korinćanima 15,14).
3. Ako Hristos nije ustao, onda je naša vera uzaludna (1. Korinćanima 15,14). Grčki pridev *kenos* takođe znači „beskoristan“ ili „prazan“. Naša vera gubi svoj sadržaj i silu ako je Isus i dalje mrtav.
4. Ako Hristos nije ustao, onda ni mrtvi neće ustati (1. Korinćanima 15,17.18). Ne bi bilo nade posle smrti.
5. Ako Hristos nije ustao, mi smo lažni svedoci o Bogu, zato što svedočimo o tome da je Bog vaskrsao Hrista (1. Korinćanima 15,15). Dakle, ako Isus nije ustao iz mrtvih, onda je slika o Bogu i Njegovom karakteru iskrivljena, i mi Ga pogrešno predstavljamo. Međutim, Otac je zaista podigao Hrista iz mrtvih.
6. Ako Hristos nije ustao, naša vera je beskorisna (1. Korinćanima 15,17). Značenje grčkog prideva *mataios* je „bezvredan“. Naša vera u Boga ne bi imala nikakvu važnost za naš život.
7. Ako Hristos nije ustao, nema oprostjenja naših prestupa, i mi ostajemo u svojim gresima (1. Korinćanima 15,17). Kao grešnici, mi zaslužujemo samo smrtnu kaznu.
8. Ako Hristos nije ustao, onda nema vaskrsenja mrtvih u Hristu (1. Korinćanima 15,18), a prema tome ni večnog života.
9. Ako Hristos nije ustao, i ako se samo u ovom životu možemo uzdati u Hrista, onda nas od svih ljudi treba najviše žaliti (1. Korinćanima 15,19). Pavle koristi grčki pridev *eleeinos*, što znači „jadan“. Dakle, ako imamo samo lepo duhovno učenje o Isusu koje se odnosi samo na ovaj zemaljski život, najnesrećniji smo, prema Pavlovim rečima, zato što je Isus bio razapet i umro je, te je zato smrt, neizbežno, konačna sudbina svih.

10. Ako mrtvi neće ustati, onda treba da „jedemo i pijemo, jer ćemo sutra umrijeti“ (1. Korinćanima 15,32). Naš moto u životu onda treba da bude *carpe diem* da bismo makar iskusili malo sreće i radosti.

Pavle zatim iznosi praktično zapažanje iz sveta poljoprivrede da prikaže vaskrsenje: „Ti što siješ neće oživjeti ako ne umre.“ (1. Korinćanima 15,36) Seme treba prvo da bude posejano u zemlju da bi kasnije iznedrilo nov život u većem obimu (tj. iz semena će izniknuti celo drvo). Iako će naše smrtno telo umreti, besmrtno će ustati iz mrtvih (1. Korinćanima 15,42) zahvaljujući Božjoj stvaralačkoj sili. Tada ćemo nositi „obličje nebeskoga“ (1. Korinćanima 15,49).

Prilikom Hristovog drugog dolaska (1. Korinćanima 15,23), oni koji spavaju u prahu zemljskom biće vaskrsnuti i „ujedanput, u trenuću oka“ (1. Korinćanima 15,52) „ovo raspadljivo treba da se obuče u neraspaljivost, i ovo smrtno da se obuče u besmrtnost“ (1. Korinćanima 15,53). „Pobjeda proždrije smrt.“ (1. Korinćanima 15,54; uporediti: Isaija 25,8) Pavle zatim piše o slavnom i pobjedonosnom pokliču pobjede (reč „pobjeda“ koristi se tri puta u posljednjem delu ovog poglavlja): „Gdje ti je, smrti, žalac? Gdje ti je, pakle, pobjeda?“ (1. Korinćanima 15,55) Slavite Gospoda jer je pobjeda nad smrću data vernima u Isusu Hristu. Koliko zahvalni treba da budemo (1. Korinćanima 15,57).

Objavljena nada

Apostol Pavle snažno podseća prve hrišćane na one koji su preminuli u veri, nadajući se Hristu prilikom Drugog dolaska. Pavle ohrabruje one koji ostaju da ne očajavaju i ne klonu zato što, kao i mi, imaju nadu: „Neću vam pak zatajiti, braćo, za one koji su umrli, da ne žalite kao i ostali koji nemaju nada. Jer ako vjerujemo da Isus umrije i vaskrse, tako će Bog i one koji su umrli u Isusu dovesti s njim. Jer vam ovo kazujemo riječju Gospodnjom da mi koji živimo i ostanemo za dolazak Gospodnji, nećemo preteći onijeh koji su pomrli. Jer će sam Gospod sa zapoviješću, s glasom Arhanđelovijem, i s trubom Božijom sići s Neba; i mrtvi u Hristu vaskrsnuće najprije; a potom mi živi koji smo ostali, zajedno s njima bićemo uzeti u oblake na susret Gospodu na Nebo, i tako ćemo svagda s Gospodom biti. Tako utješavajte jedan drugoga ovijem riječima.“ (1. Solunjanima 4,13-18) Zapazite da, prilikom Drugog dolaska, Isus neće hodati ovom zemljom, već će ostati na nebu kada pravedni mrtvi budu vaskrsnuti a živi sveti preobraženi. Zajedno će biti uzeti da sretnu Gospoda na nebu da budu zauvek sa Njim.

Oni koji umru u Gospodu ne treba da brinu ni o čemu jer će ponovo živeti. Jovan izjavljuje: „Blago mrtvima koji umiru u Gospodu otsad. Da, govori Duh, da počinu od truda svojih; jer djela njihova idu za njima.“ (Otkrivenje 14,13)

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Zašto je Isusovo vaskrsenje toliko važno? Šta ako je On jednostavno umro za nas i samo nam pokazao kako da živimo životom poslušnosti, nesebične službe i ljubavi?
2. Kako nalog o krštenju proslavlja Hristovo vaskrsenje?
3. Šta je važnije sa teološke tačke gledišta: Hristova molitva u Getsimaniji, Njegova smrt na krstu na Golgoti, ili Njegovo vaskrsenje? Šta je bilo, i šta jeste, središte Hristovih aktivnosti, i zašto?

8. biblijska doktrina

Novozavetna nada

Ključni tekst: 1. Korinćanima 15,20

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Novozavetni tekstovi o vaskrsenju iz mrtvih, bilo da su potekli od Pavla i drugih apostola ili Isusa lično, da ponovimo još jednom, ništa ne govore o besmrtnim dušama ili duhovima koji su već na nebu.

Novozavetnu nadu pronalazimo u vaskrsenju i Drugom dolasku.

Tekstovi spomenuti u ovoj lekciji u vezi sa stanjem mrtvih su sledeći:

1. Jevrejima 11,39-40: heroji vere ne primaju nebesku nagradu dok mi ne primimo našu.
2. 1. Jovanova 5,11-12: ovaj tekst uči da samo oni koji su u Hristu imaju večni život. Prema tome, implikacije su jasne: nama nije darovana besmrtna „duša“, zato što će samo oni koji izaberu Hrista primiti večni život.
3. 1. Korinćanima 15,12-19: naša nada u večni život i vaskrsenje proističe iz Isusovog vaskrsenja. Ako ne ustanemo kada On dođe, to znači da Hristos nije ustao. Ako je to istina, onda svi umiremo i zauvek ostajemo mrtvi.
4. Jovan 14,1-3: Isus je obećao da će pripremiti mesto za nas i vratiti se da nas uzme k Sebi. Ovo obećanje ne bi bilo potrebno ako smo već na nebu.
5. Jovan 6,35-54: Isus četiri puta govori da će u poslednji dan vaskrsnuti one koji veruju u Njega. Ako će ljudi vaskrsnuti, znači da treba da se vrate u život posle smrti, što isključuje mogućnost da na nekom drugom mestu žive kao duše/duhovi.
6. 1. Solunjanima 4,13-18: Bog će vaskrsnuti preminule vernike, i oni će se susresti sa onima koji su u to vreme živi. Konačno vaskrsenje ne bi bilo važno da su duše već na nebu.
7. 1. Korinćanima 15,51-55: preobraženje živih pravednika prilikom Drugog dolaska predstavlja „tajnu“. Vaskrsenje mrtvih i preobraženje živih pravednika događa se u isto vreme.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Pogledajmo detaljnije 1. Korinćanima 15, pošto su dva teksta koja smo proučavali u ovoj lekciji iz tog poglavlja. Petnaesto poglavlje sadrži mnogo pojedinosti o Isusovom vaskrsenju, našem vaskrsenju, i o tome kako ćemo svi biti preobraženi i dobiti besmrtna tela prilikom Drugog dolaska (1. Korinćanima

15,35-44). Čak i tada moći ćemo da budemo besmrtni samo zahvaljujući Božjoj održavajućoj sili. „Odsustvo smrti ne znači da će ljudski život biti nezavisan od Boga, koji jedini poseduje nepozajmljenu, urođenu besmrtnost (1. Timotiju 6,16). Proslavljena ljudska bića nastaviće da zavise od svog Stvoritelja da bi održala svoj život.“ (Roy E. Gane, “At-one-ment Forever in God’s New Heaven and New Earth,” *Salvation: Contours of Adventist Soteriology*, edited by Martin F. Hanna, Darius W. Jankiewicz, and John w. Reeve [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2018], p. 254)

Reka života i drvo života, spomenuti u tekstu Otkrivenje 22, pokazuju da će ljudi uvek zavisiti od Izvora života, Boga. On će, takođe, biti njihova svetlost (Otkrivenje 22,5), iako to ne znači da tamo neće biti Sunca i Meseca. Činjenica da će ljudi jesti plod sa drveta i piti vodu iz reke pokazuje da će ljudi vaskrsnuti u fizičkom obliku, da neće biti bestelesni duhovi. Ljudi će vaskrsnuti „da žive zauvek u telesnom obliku, ne sa sadašnjim prirodnim/neduhovnim (grčki *psuchikos*) telom (*soma*) koje propada i umire, već sa telom (*soma*) koje je besmrtno jer je duhovno (*pneumatikos*, 1. Korinćanima 15,44; uporediti kontekst u stihovima 42.43, 45-54). Telo je promenjeno (52. stih), ali osoba ne postaje bestelesni duh.“ (Gane, “At-one-ment Forever in God’s New Heaven and New Earth,” in *Salvation: Contours of Adventist Soteriology*, p. 254)

1. Korinćanima 15

U 1. Korinćanima 15 Pavle se bavi lažnim verovanjem da neće biti budućeg vaskrsenja tela. Ova zabluda potiče iz helenističkog gnostičkog verovanja u besmrtnu dušu koje su neki, ili mnogi, vernici iz Korinta prihvatili. Pavle iznosi tvrdnju da je poricanje telesnog vaskrsenja vernika poricanje Isusovog telesnog vaskrsenja. Ako ljudi neće vaskrsnuti telesno, onda Hristos takođe nije vaskrsao (1. Korinćanima 15,12-19). I ako je tako, onda treba da nas sažaljevamo više od svih jer verujemo u laž, i samim tim nikome od nas neće biti oprošteni gresi. Oni među nama koji su živi i oni među nama koji su umrli, prema tome, nemaju nikakvu nadu u večni život.

Umesto toga, za Isusa je rečeno da je „novina“ („prvenac“) od onih koji su zaspali (umrli). „Jer kako po Adamu svi umiru, tako će i po Hristu svi oživjeti. Ali svaki u svom redu: Novina (Prvenac) Hristos; a potom oni koji vjerovali su Hristu o Njegovu dolasku.“ (1. Korinćanima 15,22.23) Metafora proističe iz prve žetve. Baš kao što prvi rodovi pokazuju da će uskoro uslediti cela žetva, tako je Hristos bio prvi, a onda nastupa žetva. Žetvu će činiti svi oni koji „pripadaju Njemu“.

Grčka reč za „novina, prvenac“ je *aparche* i znači, prvenstveno, „prvina, prvi rod“, zatim, „srazmeran dar“ od zarade (zahvalna žrtva) ili treće, može da znači „prilog“. Izraeljci su u hramu prinosili „prvi rod“, prvi snop žetve, i sveštenik bi ga obrtao pred Gospodom. Sve se ovo događalo 16. dana nisana i podsećalo je na zalag potpune žetve.

Zanimljivo je da je Isus vaskrsao 16. nisana. Prema tome, On je služio kao zalag, prvi snop, prvina, cele žetve svih vernika koji će jednog dana takođe vaskrsnuti. Međutim, važno je zapaziti da žetva nastupa tek „kada On dođe“ ponovo: tako da ne postoji žetva koja je fizički već na nebu, osim onih za koje nam je rečeno da su vaskrsli ili su uzeti odmah na nebo, kao što su Enoh, Ilija i Mojsije, i onih koji su ustali iz mrtvih u vreme Hristovog vaskrsenja (Matej 27,52). Isusov „novi život“ (Rimljanima 6,4) ukazuje na nov život i vaskrsenje svih vernika.

Iako je Pavle rekao da će „svi oživjeti“, on ni na koji način ne sugerira da će svako primiti večni život. Pavle nije verovao u sveopšte spasenje (Rimljanima 2,5-2; Efescima 5,6; 2. Solunjanima 1,6-10) i jasno kaže da su oni koji će vaskrsnuti prilikom Drugog dolaska oni koji su „u Hristu“. Pavle u svojim poslanicama koristi izraz „u Hristu“ da označi blizak odnos i jedinstvo između vernika i Isusa. Pavle naglašava da je Hristovo vaskrsenje više od samo Njegovog ličnog povratka u život. Hristovo vaskrsenje pružilo je večni život svima koji imaju veru u Njega.

„Onda kraj“ („potom nastupa kraj“, novi srpski prevod) (1. Korinćanima 15,24). Kraj se odlikuje uništenjem „svih poglavarstava, i vlasti i sila“, koje se odnose na sotoninu vladavinu i sile. Pavle koristi izraz *vlasti* i *sile* da označi ljudsku vlast i demonske sile (Rimljanima 13,1-3; Efescima 1,21; Efescima 6,12). Prilikom Drugog dolaska, božanski sud će se izvršiti nad sotonom, uključujući sve koji mu pripadaju i koji su izabrali da slede put zla i uništenja. Pavle dodaje: „A posljednji će se neprijatelj ukinuti smrt.“ (1. Korinćanima 15,26) Ovo uništenje neće se dogoditi dok se ne završi hiljadugodišnjica (Otkrivenje 20,1-10), kada će zli biti vraćeni u život i kada će im biti pokazano da je Bog pravedan što uništava zlo. Tada će nestati u konačnom ognju. Ovaj oganj je večan zato što posledice traju večno. Iz ove smrti nema povratka.

Nakon što Pavle objašnjava da je telo, u stvari, to koje će biti vaskrsnuto prilikom vaskrsenja, koristeći metaforu o sejanju semena, koje će izrasti u živu biljku iako je zakopano u zemlji, on nastavlja i kazuje da će vaskrsnuto telo biti novo telo (1. Korinćanima 15,35-41). Seme ne izgleda kao biljka u koju će izrasti, pa ipak seme biva preobraženo u biljku. Na isti način, nama će biti darovana nova tela.

Pavle u ovom trenutku naglašava četiri razlike koje se mogu očekivati u vezi sa vaskrsenjem mrtvih pravednika. Prvo, telo na zemlji je propadljivo – podložno bolesti i smrti – ali će postati nepropadljivo. Drugo, iz sramote preći ćemo u proslavljeno telo – sramote zato što smo grešni, ali vaskrslo telo neće nositi nikakva ograničenja greha; biće savršeno. Treće, naša tela su slaba, zato što greh utiče na sve, uključujući i našu sposobnost da se odupremo grehu; ali naša tela biće podignuta u sili. Poslednje, prirodno telo biće promenjeno u duhovno telo.

U stihovima koji slede Pavla objašnjava razliku između prirodnog tela i duhovnog tela. Prvo, ne smemo pomisliti da Pavle želi da kaže da je samo prirodno telo stvarno telo, a ne i duhovno, jednostavno zato što će duhovno telo biti oslobođeno prokletstva greha. Mi nasleđujemo prirodno telo od Adama kakvo je imao nakon pada (sa ograničenjima kao što su bolest, glad, bol, umor i smrt), dok duhovno telo dolazi kroz Isusa. „Prvi čovjek Adam postade u tjelesnom životu, a Posljednji Adam u duhu koji oživljuje.“ (1. Korinćanima 15,45) Adamu je dat život, ali Hristos daje život. Hristos nije samo pasivno primio život, već daruje večni život svima koji veruju u Njega. Telo koje će biti dato vernicima je duhovno, nebesko telo, što znači da je obdareno Hristovom duhovnom prirodom a ne grešnom ljudskom prirodom.

Posle ovog objašnjenja, Pavle vodi čitaoca kroz egzegezu „tajne“, učenje da „svi ćemo se pretvoriti“ (1. Korinćanima 15,51). Oni koji će biti preneseni na oblacima sa Isusom u vreme Drugog dolaska obuhvataće dve grupe sa zemlje: one koji su umrli i one koji su živi. „Promena“ će podrazumevati telesno vaskrsenje za mrtve u Hristu i telesno preobraženje živih pravednika. Obe grupe promeniće se iz smrtnog u besmrtno „ujedanput, u trenuću oka u posljednjoj trubi“ (1. Korinćanima 15,52).

Smrt će izgubiti svoj žalac i svoju pobjedu (1. Korinćanima 15,55). Greh izaziva smrt. On je smrtonosni otrov. Međutim, zahvaljujući Hristovoj smrti na krstu i Njegovom vaskrsenju, izvojevana je pobjeda nad grehom i smrću. Imamo sigurno obećanje o večnom životu, preobraženim telima na nebu, i kraju greha i smrti, sve zahvaljujući tome što je Hristos ustao iz mrtvih.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Kakvu nadu posebno nalaziš u 1. Korinćanima 15? Koji stihovi se vama obraćaju i zašto?
2. Isus je bio prvina žetve, što nas uverava u činjenicu da će nastati buduća žetva vernika koji će vaskrsnuti. Prilikom Drugog dolaska, vernici će vaskrsnuti i biti uzeti na nebo. Čemu ćete se radovati u vreme Drugog Hristovog dolaska? Da vidite Isusa? Da vidite voljene? Da saznate šta se događalo iza scene? Nečem drugom? Podelite svoje nade i čežnje sa razredom.
3. U vreme Drugog dolaska svi ćemo biti promenjeni. Naša propadljiva i smrtna tela biće promenjena u nepropadljiva i besmrtna. Da li je razvoj našeg karaktera sada važan za budućnost? Objasnite. Kako nam saznanje da ćemo jednoga dana vaskrsnuti pomaže da sada donosimo bolje odluke u životu?

9. biblijska doktrina

Protivrečni tekstovi?

Ključni tekst: Luka 16,19-31

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

U ovoj lekciji proučavaćemo biblijske tekstove koje pojedini ljudi iznose u prilog besmrtnosti duše i/ili postojanja večnog pakla. Tekstovi su sledeći:

1. Luka 16,19-31: priča o bogatašu i ubogom Lazaru. Iako neki tvrde da je ova priča doslovan opis života posle smrti, dalje proučavanje konteksta pokazuje da je Isus upotrebio priču a) da pokaže da bogatstvo nije garancija za nebo i b) da pozove ljude da izvršavaju Pismo.
2. Luka 23,43: Isus kazuje razbojniku na krstu: „Danas bićeš sa Mnom u raju.“ Kada se uporedi sa drugim tekstovima u kojima Isus u nedelju na dan vaskrsenja kaže da još nije otišao k Bogu (Jovan 20,17) i Njegovom izjavom da ćemo biti sa Njim kada se vrati po nas (Jovan 14,1-3), jasno je da Isus ne obećava da će se On i razbojnik sresti na nebu tog istog dana. Tačnije, razbojnik će biti na nebu nakon vaskrsenja. Hristova cela rečenica to jasno kazuje: „Zaista ti kažem danas, bićeš sa Mnom u raju.“
3. Filibljanima 1,21-24 i 1. Solunjanima 4,13-18: Pavle kaže da se raduje što će biti „sa Gospodom“, ali on jednostavno ne spominje koliko vremena će proteći između smrti i vaskrsenja.
4. 1. Petrova 3,13-20: Hristovo propovedanje „duhovima koji su u tamnici... u vrijeme Nojevo“ ne ukazuje da je Isus lično izneo poruku neposlušnim prepotopnim ljudima u paklu, već označava opomenu o tamnici greha, izgovorenoj preko Noja Božjim Duhom.
5. Otkrivenje 6,9-11: Duše mučenika koje vape za pravdom pod oltarom za žrtve paljenice ne odnose se doslovno na duše; one su simbol onih koji su bili ubijeni zbog svoje vernosti Bogu.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Pogledajmo detaljnije dva teksta koja smo proučavali u ovoj lekciji: 1) o bogatašu i Lazaru (Luka 16,19-31) i 2) duše mučenika vape za osvetom (Otkrivenje 6,9-11).

Bogataš i Lazar (Luka 16,19-31)

Isus je ispričao priču o bogatašu i Lazaru da bi pokazao ozbiljnost naših odluka u toku života. Isus nije ispričao ovu priču da bi nam izneo pojedinosti o životu posle smrti. Ono čemu odlučimo da predamo svoju vernost ovde, bilo Hristu ili ne, ne može se promeniti nakon smrti (Jevrejima 9,27).

Štaviše, priča ističe da ukoliko osoba ne mari da uči iz Pisma, onda je čak ni susret sa nekim ko se vratio iz mrtvih neće ubediti da poveruje. Drugim rečima, ako osoba ima pristup Pismu a ipak ne unosi promene u svoje ponašanje, onda ukoliko neko dođe k njoj sa vestima o užasnom paklu, to i dalje ne bi uticalo na nju. Isus jasno kaže da osoba ili ima otvoreno srce prema Bogu ili tvrdo, i upravo je samo taj

stav osobe, ili mekoća srca, prema Bogu to što vodi do pokajanja i promenjenog života (Jezekilj 36,26.27). Nemamo izgovora, jer svi imamo potrebu za Pismom koje nam kazuje o Bogu (Luka 16,29-31).

Ništa u kontekstu ove priče ne ukazuje da se Isus ovde bavi stanjem mrtvih. Umesto toga, Isus u prethodnom tekstu propoveda o sebičnosti, nepoštenom dobitku, pristavskoj službi, uglavnom u vezi sa raspolaganjem novcem. Zatim prelazi na priču o bogatašu i Lazaru, naglašavajući da bogatstvo nije garancija srećne večnosti na nebu. Drugim rečima, večni život se temelji na prihvatanju Hristovog dela spasenja učinjenog za nas. Mojsije i proroci upućivali su na Mesiju.

Neki su prigovarali da ovu priču ne treba zvati parabolom zato što počinje rečima: „Čovjek neki pak bješe bogat“, umesto da je posebno naglašeno da je u pitanju parabola. Međutim, ovaj argument je neodrživ zato što ima i drugih priča koje počinju na isti način, kao što je prethodna, koja počinje istim izrazom: „Bijaše jedan čovjek bogat“ (Luka 16,1).

Pojedinosti iz priče takođe opovrgavaju ideju da se radi o doslovnom opisu pakla koji gori. Kao prvo, bilo bi nemoguće da osoba koja živa gori oseti osveženje zato što joj je neko prstom umočenim u vodu rashladio jezik. Pored toga, zbog male razdaljine između neba i „pakla“ bilo bi nemoguće da neko provodi prijatno vreme na nebu ukoliko može, u bilo kom trenutku, da razgovara sa voljenima pored sebe koji gore kroz svu večnost. Obećanje iz knjige Otkrivenje da na nebu više neće biti bola, tuge i suza nikad se ne bi ostvarilo (Otkrivenje 21,4).

Možemo biti zahvalni što ova priča ne predstavlja realnost. Služimo Bogu koji nikoga ne muči u večnosti. Roj Gejn (Roy Gane) navodi tri glavna problema u vezi sa paklom koji večno gori:

1. „Da li bi Bog grešne hranio rodnom sa drveta života da ih održi živima u paklu? Da je tako, to bi bilo kontradiktorno biblijskom učenju da samo spaseni imaju pravo na ovaj plod (Otkrivenje 22,14). Razmotrite tekst 1. Mojsijeva 3, u kome je Bog udaljio grešnog Adama i Evu od drveta života upravo da bi sprečio da žive zauvek (1. Mojsijeva 3,22-24), i kao rezultat toga oni su umrli (1. Mojsijeva 5,5 u vezi sa Adamovom smrću).

2. U tekstu Otkrivenje 20, 'ognjeno jezero' koje uništava zle pokriva veliku oblast na površini zemlje oko Novog Jerusalima (Otkrivenje 20,8-10). U tekstu Otkrivenje 21-22 nema naznaka da ognjeno 'jezero' ostaje kao trajna odlika nove zemlje.

3. Oni koji su bačeni u 'ognjeno jezero' doživljavaju 'drugu smrt' koja je poslednja smrt (Otkrivenje 20,14.15; Otkrivenje 21,8). Prema tome, oni umiru; oni ne nastavljaju da žive večno u paklenim mukama.“ (Roy E. Gane, “At-one-ment Forever in God’s New Heaven and New Earth,” *Salvation: Contours of Adventist Soteriology*, pp. 255, 256)

Duše mučenika (Otkrivenje 6,9-11)

S obzirom da su spomenute reči „pobijeni“ i „krv“, oltar koji se ovde vidi je oltar za žrtvu paljenicu a ne oltar za kađenje. Pošto se krv životinja prolivala ispod oltara, krv svetaca je na taj način bila simbolički prineta Bogu kao žrtva. Sveti ispod oltara umrli su zbog svog vernog svedočanstva o Jevanđelju. Iako je u

pitanju tragični događaj, njihova smrt takođe predstavlja pobjedu zato što su umrli u Hristu (Otkrivenje 14,13).

„Duše“ vape, ne za osvetom, već za pravdom. „Od Boga je zatraženo da pokrene sudski proces koji će dovesti do presude i osvetiti Njegove svete mučenike.“ (Joel N. Musvosvi, *Vengeance in the Apocalypse*, Andrews University Seminary Doctoral Dissertation Series 17 [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 1993], p. 232) Sveti su nepravedno bili progonjeni, a umrli su jer su bili verni Bogu i posvećeni tome da revno objavljuju jevanđelje. Vape za osvetom radi njih samih, ali takođe, i što je najvažnije, da se pokaže da je Božji karakter istinit, svet i pravedan.

Ima nekoliko razloga zašto ove svete ne treba doslovno posmatrati kao „duše“ koje viču Bogu, već kao simbolički prikaz krvi svetih koji vape za pravdom.

Prvo, značajno je to da je oltar za žrtve paljenice bio smešten u spoljnom dvorištu hrama, zato što, kako Ranko Stefanović ističe, to znači da se „prizor koji je ovde prikazan ne događa u nebeskom hramu, već na zemlji“. (*Revelation of Jesus Christ: Commentary on the Book of Revelation*, 2nd ed., [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2009], p. 244) Spoljno dvorište je, dakle, simbolički predstavljalo zemlju. Prema tome, „duše pobijenijeh“ viču sa zemlje i ne mogu da budu duhovi koji su „živi“ na nebu.

Drugo, nakon što su svetima date bele haljine koje predstavljaju Hristovu pravednost, mučenicima je rečeno da „počinu (sačekaju) još malo vremena“ dok pun broj njihovih drugara, njihove braće i sestara, ne bude pobijen kao i oni (Otkrivenje 6,11). Doslovno, rečeno im je da „počinu još malo“. Reč „počinuti“ glasi *anapauo*, i prevodi se kao „odmoriti, osvežiti se, zastati ili čak umreti“. Takođe se koristi u tekstu Otkrivenje 14,13: „Blago mrtvim koji umiru u Gospodu otsad. Da, govori Duh, da počinu od trudova svojijeh; jer djela njihova idu za njima.“ Ova grupa ponovo se javlja kada biva vraćena u život prilikom Drugog dolaska: „I vidjeh... duše isječenijeh za Svjedočanstvo Isusovo... I oživlješe i carovaše s Hristom hiljadu godina.“ (Otkrivenje 20,4) Jasno je da oni bivaju vraćeni u „život“ u tom trenutku. Oni nisu već žive duše/duhovi, ili bi ta izjava bila nepotrebna. Prema tome, opis njihovog „počivanja“ još malo vremena, kada se sjedini sa idejom „sna“, koja se u Bibliji koristi za smrt, navodi čitaoca da shvati da ovi pobijeni sveti treba da ostanu u svojim grobovima još malo; odnosno, do Hristovog drugog dolaska.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Pošto je glavna svrha priče o bogatašu i Lazaru da se držimo učenja Pisma i dozvolimo im da menjaju naš život, šta treba da dozvolimo Bogu da nam kaže? Da li o gomilanju materijalnih stvari, bogatstvu i životu u luksuzu poput bogataša, ili o potpuno nečem drugom? Možda o sebičnosti ispoljenoj na druge načine? Pohlepi koju gajimo za onim što drugi imaju, umesto zadovoljstva? O razmišljanju da su moje mišljenje i moj put najbolji? U kojim oblastima u vašem životu vam je potrebna Božja preobražavajuća sila? Posvetite vreme tome da u molitvi sve predate Bogu.

2. Mučenička smrt nije nešto što želimo da doživimo. Ipak Isus je rekao: „Koji čuva dušu svoju, izgubiće je; a koji izgubi dušu svoju Mene radi, naći će je.“ (Matej 10,39) U toj meri možemo biti zabrinuti da ćemo

izgubiti život da zaboravljamo svoju misiju da drugima govorimo o Isusu. Kako nam ta misija može ostati najvažnija?

3. Šta možemo naučiti o razlici između vapaja za ljudskom osvetom i vapaja da Bog izvrši božansku pravdu? Kako sve još više možemo predati u Božje ruke i imati poverenja u Njega da će se pobrinuti za sve u našem životu?

10. biblijska doktrina

Pakleni oganj

Ključni tekstovi: Isaija 66,23.24; Danilo 12,2

Večna sudbina pravednih i grešnih opisana je oštrim kontrastom. Prva grupa prima večni život, a druga će doživeti Božji težak sud i osudu i biti potpuno uništena. Velika laž o večnoj kazni i neprekidnoj patnji zlih u paklu izgrađena je na sotonskoj obmani izrečenoj u Edemskom vrtu: „Nećete vi umrijeti.“ (1. Mojsijeva 3,4)

Ovaj tekst protivreči nebiblijskom učenju o besmrtnosti duše. Utemeljena na prvoj laži, druga obmana je da neposlušnost neće doneti smrt: kada umrete, samo je vaše telo mrtvo, ne i vaš duh. Prema tome, ukoliko imamo besmrtnu dušu ili duh koji ne može umreti, Bog će paklenim ognjem kažnjavati grešnike kroz svu večnost. Ova strašna i negativna slika prikazuje Boga kao čudovište ili tiranina. Još jedna izmišljena, i veoma popularna, sinteza dovodi ljude u zabludu dajući im lažnu nadu da će proći kroz proces pročišćenja i napredovanja nakon smrti što će kulminirati spasenjem i primanjem večnog života u raj. Ova neistina uklanja odgovornost za lične postupke u ovom životu.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Različita gledišta o kazni u paklu

Tri gledišta u vezi sa večnim paklenim ognjem nadmeću se u hrišćanstvu:

1. *Tradicionalno gledište: pakleni oganj koji muči zauvek i bez prestanka.* Pakao postoji kao stvarno mesto negde u podzemnom svetu gde pravi oganj zauvek muči besmrtne duše. Prema ovom gledištu, svesna patnja zlih nastupa odmah nakon smrti i traje kroz svu večnost.

2. *Uslovno ili anihilacionističko gledište: ognjeno jezero nepovratno i potpuno uništava grešne, zle anđele i đavola kada bude izrečen konačan sud.* Ljudska bića nisu sama po sebi besmrtna, i ne poseduju besmrtnu dušu. Kao grešnici, osuđeni su na večnu smrt ako ne prihvate Isusa Hrista kao ličnog Spasitelja. Besmrtnost je uslovljena primanjem Božje blagodati i pokazivanjem vere u Isusa (Jovan 3,16; Jovan 5,24; Rimljanima 3,21-31; Efescima 2,1-10). Pakao nije mesto na koje grešne duše ili duhovi idu odmah nakon smrti, već se shvata kao „ognjeno jezero“ u kome će grešni biti potpuno uništeni na kraju ljudske istorije (Malahija 4,1; Matej 25,41; 2. Solunjanima 1,6-10; Otkrivenje 20,9.10.14.15). Ovaj oganj, pripremljen za đavola i pale anđele, će ih uništiti, zajedno sa grešnima, na poslednjem, ili izvršnom, sudu. Posledice ognja su konačne. Niko ne može da ugasi plamen dok vrši svoju ulogu: uništenje zla, greha, smrti, grešnih, pobunjenih anđela i sotone lično. Rezultat je opisan kao „druga smrt“, iz koje nema otkupljenja ili bekstva; druga smrt je potpuno uništenje zla.

3. *Obnavljanje ili univerzalističko gledište: pakleni oganj na kraju sve pročišćava i spasava.* Zagovornici univerzalističkog gledišta tvrde da će svi ljudi na kraju biti spaseni, uključujući i grešne, zle anđele i sotonu, zato što će ih pakleni oganj pročistiti. Ovo gledište izgrađeno je na shvatanju da posle smrti besmrtna duša grešnih ne može odmah da ode na nebo već pati u ognju Božjeg suda. Ova vatra će ih

postepeno očistiti, i onda, u nekom budućem trenutku (tačan trenutak će zavisi od odgovora pojedinca na proces pročišćenja), svi će na kraju biti spaseni. Za dalje proučavanje o ova tri različita gledišta, videti Jiří Moskala, "The Current Theological Debate Regarding Eternal Punishment in Hell and the Immortality of the Soul," Andrews University Seminary Studies, vol. 53, no. 1 (2015): pp. 91–125.

Problematični izrazi

Postoje određeni teški biblijski izrazi u vezi sa učenjem o paklu koje treba objasniti zato što se njihovo značenje često vadi iz konteksta:

1. Crvi (*larve*) neće uginuti (Isaija 66,24)

Kako treba da shvatimo biblijski izraz: „Crv (jevrejski *tol'aim*) njihov (grešnih mrtvih) neće umrijeti“? U kontekstu Isaija 65,66, grešni su oni koji ne služe Gospodu i koji su se pobunili protiv Njega (Isaija 66,3), i koji će, naposljetku, „biti pobijeni od Gospoda“ (Isaija 66,16). Prvo, opis je fizički. Ovi grešnici su viđeni i imaju fizička tela. Crvi ne vrebaju duše, ili nematerijalne duhove, preminulih. Drugo, biblijski tekst nigde ne pretpostavlja da su ovi crvi obdareni besmrtnošću. Crvi ne primaju dar večnog života. Nijedno božansko čudo se ne čini na njima. Treće, ova slika crvi koji jedu mrtva tela grešnika jeste metafora, isto kao i slika ognja koji se neće ugasi.

2. „Oganj njihov neće se ugasi“ (Isaija 66,24)

„I izlaziće i gledaće mrtva tjelesa onijeh ljudi koji se odmetnuše od Mene, jer crv njihov neće umrijeti i oganj njihov neće se ugasi, i biće gad svakom tijelu.“ (Isaija 66,24; videti takođe Isaija 66,15.17) Ugasi oganj znači sprečiti da izgori ili zaustaviti ga pre nego što ispuni svoj cilj. Prema tome, po toj analogiji, oganj koji se „neće ugasi“ odnosi se na oganj koji nije ugašen zato što ne postoji sila koja može da ga zaustavi da postigne ono što oganj obično postiže: potpuno uništenje. Ognju se ne može odupreti ili ga odbiti. Dakle, značenje slike je jasno: ove mrtve osobe nemaju više mogućnost da ponovo žive. Sud nad tim grešnicima je konačan, i to znači da Božji sud uništenja neće biti zaustavljen dok se ne ostvari potpuno uništenje. Ne može se pobeći od ove konačne smrti. Niko ne može da spase zle od ovog strašnog kraja. Nije moguća nikakva promena. Sud je konačan, i uništenje potpuno. Neće biti prekinuto dok se tela ne pretvore u pepeo; prema tome, konačna sudbina zlih je neopoziva i trajna. Beri Veb (Barry Webb) zaključuje u vezi sa tekстом Isaija 66,24: „Po svoj prilici, čini se da opisuje uništenje pre nego večno mučenje. Tela su mrtva.“ (*The Message of Isaiah: On Eagles' Wings* [Downers Grove, IL: Inter-Varsity Press, 1996], p. 251)

Prorok Isaija objašnjava konačno, i potpuno, uništenje Edoma, i opisuje ga poznatim izrazima vezanim za oganj koji će uništiti Edom. Oganj gori dan i noć, i „neće se gasiti“, „dovijeka će se dizati dim njezin“, i tako pretvoriti „u sumpor“ (Isaija 34,9.10). Ova slika je kasnije uzeta i jasno primenjena u stihovima Otkrivenje 14,10.11 i Otkrivenje 20,10, u tekstovima koji su puni simbolike. Jezik je metaforičan, i ukazuje na Božju kaznu u obliku neopozivog i potpunog uništenja. Slično tome Jezekilj kazuje: „Ovako veli Gospod Gospod: Evo Ja ću raspaliti u tebi oganj koji će proždrijeti u tebi svako drvo zeleno i svako drvo suho; plamen razgorjeli neće se ugasi, i izgorjeće od njega sve od juga do sjevera. I svako će tijelo vidjeti da sam Ja zapalio; neće se ugasi.“ (Jezekilj 21,3.4; videti Jeremija 7,20)

Ralf Bols (Ralph Bowles) završava svoje tumačenje teksta Otkrivenje 14,11: „Tradicionalno čitanje elemenata ovog stiha previđa obrnutu paralelnu strukturu teksta Otkrivenje 14,9-11. Na mestu gde se uočava hijazam, značenje teksta ne daje nikakvu potvrdu za 'večno mučenje'. Tačnije, ovaj tekst se dobro uklapa u tumačenje uslovne besmrtnosti. Prema ovom gledištu Bog će naposljetku u potpunosti dovesti svoje neprijatelje na sud, a rezultat će biti apsolutno uništenje i istrebljenje.“ (Ralph G. Bowles, “Does Revelation 14:11 Teach Eternal Torment? Examining a Proof-text on Hell,” *Evangelical Quarterly* 73, no. 1 [January 2001]: p. 36)

Oganj shvaćen kao Božji sud nagoveštava da je uticaj takvog ognja trajan, i da za zlo nema povratka. Sudbina zla biće pod Božjom kontrolom za svu večnost, neće se pojaviti po drugi put, za večnost je poraženo, i više ga nema. Njegovo uništenje je potpuno. Bog neće na čudesan način čuvati večni oganj niti na bilo koji način održavati, u posebnoj večnoj formi, grešne, pale anđele i đavola da bi ih neprestano kažnjavao. Ova obmana predstavlja veoma sumnjiv pristup biblijskom učenju o izvršenju božanskog suda. Kao što je pre Luciferove pobune protiv Boga na nebu vladao potpuni sklad, tako će ponovo vladati potpuni sklad kada zlo u svim svojim oblicima bude uništeno.

3. Večno, zauvek

Reč „zauvek“ ili „večno“ (jevrejski: *'olam*), veoma je relativna u Svetom pismu. Ima tri moguća značenja; tako da može da se odnosi na 1) večnost sa početkom i krajem (na primer, robovi u tekstu 2. Mojsijeva 21,6 [New International Version ispravno prevodi izraz *'olam* u ovom kontekstu: do kraja života]; sveštenstvo u 2. Mojsijeva 40,15; 4. Mojsijeva 25,13); 2) večnost sa početkom ali bez kraja (večni život svih otkupljenih; videti Marko 10,30; Jovan 3,16.36; Jovan 5,24); i konačno, 3) večnost bez početka i bez kraja (pripada samo Bogu lično; videti 1. Timotiju 6,16; uporediti 5. Mojsijeva 33,27). Kontekst uvek definiše tačno značenje izraza večan. Onima koji veruju u Boga besmrtnost je data kao dar kroz Isusa Hrista (Jovan 11,26; Kološanima 3,3.4).

4. Reč „prekor“ u tekstu Danilo 12,2

„I mnogo onijeh koji spavaju u prahu zemaljskom probudiće se, jedni na život vječni a drugi na sramotu i prijekor vječni.“ (Danilo 12,2) Reč *prekor* (jevrejski: *dera'on*, gad, averzija, odvratan) koristi se u jevrejskoj Bibliji samo u Danilo 12,2 i Isaija 66,24. Značenje ovog izraza određeno je njegovim kontekstom: tekst govori o osudi u vezi sa sudom i vaskrsenjem. Danilo govori o večnoj osudi i sramoti grešnika, a Isaija objašnjava da će grešnici biti uništeni zato što niko ne može da zaustavi oganj koji proždire da ispuni svoju svrhu zatiranja. Buntovni, nepokajani narod je osuđen na večno nepostojanje, ali pravednima je dat večni život.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Kakva je razlika između opšteprihvaćenog gledišta o paklu i biblijske slike ognjenog jezera? Da li je ognjeno jezero nešto stvarno, ili samo poetska stilska figura? Razgovarajte o tome.

2. Kako jednostavnim jezikom razredu možete objasniti da ljudi ne idu u pakao ili raj (ili čistilište) odmah nakon smrti? Kako ova pojedinost može biti radosna vest?

3. Da li možemo izbeći pakleni oganj? Zašto možemo ili zašto ne možemo? Ako možemo, objasnite kako Bog to čini mogućim u našem životu.

11. biblijska doktrina

Prevare poslednjeg vremena

Ključni tekst: Efescima 6,11

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Naš svet sve više prihvata natprirodne manifestacije. Svi verovatno poznajemo nekoga ko je spomenuo da je komunicirao sa mrtvim rođakom, da je učestvovao u seansi (prizivanju mrtvih), ili da se igrao prizivanja duhova, čak i kao dete. U određenim prodavnicama odeće u Sjedinjenim Američkim Državama mogu se pronaći knjige koje govore o mističnim temama ili tarot kartama (karte koje se koriste da se dobije uvid u nečiju prošlost, sadašnjost ili budućnost), koje su naizgled rasprostranjene kao i knjige koje kazuju o bilo kojoj drugoj temi. Kada se to spoji sa popularnim medijima, koji redovno prikazuju „duše“ ili komunikaciju sa mrtvima u šou programima i filmovima, ne iznenađuje da su takve manifestacije spiritizma postale „normalne“.

Misticizam, izveštaji o iskustvima bliske smrti, verovanje u reinkarnaciju, nekromantija, obožavanje predaka i spiritizam, sve to doprinosi da takve stvari postanu normalne u našem društvu i da vlada zbunjenost u vezi sa životom posle smrti. Međutim, Bog sve u vezi sa spiritizmom shvata ozbiljno, i Biblija nas izuzetno snažnim jezikom upozorava protiv takve prakse jer su u pitanju sotonine obmane. Knjiga Otkrivenje se nadovezuje na opomene koje pronalazimo ranije u Pismu da će na kraju vremena sotonino delo obmane samo rasti (videti naročito: Otkrivenje 9,5.6.10.11.19; Otkrivenje 12,9; Otkrivenje 16,13.14). Prema tome, veoma je važno imati oružje protiv takve obmane. Moramo biti utemeljeni u Božjoj Reči i ispunjeni Svetim Duhom da bismo se držali istine i da ne bismo podlegli njegovim spletkama.

DRUGI DEO: KOMENTAR

U ovoj lekciji usredsređićemo se na ono što možemo da učinimo da bi se utvrdili protiv spletke đavola. Štaviše, dublje ćemo proučavati tekst Efescima 6 u kome Pavle naglašava značaj Božjeg oružja.

Božje oružje (Efescima 6,10-18)

Pavle u Poslanici Efescima koristi nekoliko metafora za crkvu. Prvo, on crkvu naziva Božjim hramom (Efescima 2,19-22); crkva je građevina u kojoj Bog stanuje u Ličnosti Svetog Duha. Drugo, crkva je Hristovo telo (Efescima 4,1-16), u kome treba da radimo zajedno, svako treba da čini svoj deo da bismo mogli rasti u Hristu. Treće, crkva je Hristova nevesta (Efescima 5,25-27), a Hristos je kao Mladoženja priprema za Sebe (On je taj koji deluje u svakom od nas, menjajući nas i preobraćajući). Pavlova poslednja metafora govori o crkvi kao o vojsci (Efescima 6,10-17). Ova vojska je dobro pripremljena za bitku.

Pavle započinje ohrabrujući vernike da „jačaju u Gospodu i u sili jačine Njegove“ (Efescima 6,10). Prva reč za „jačaju“ je *endunamoo*, čije je osnovno značenje „biti sposoban“ učiniti nešto, ili imati silu učiniti nešto. Dakle, Pavle bodri vernike da veruju da imaju silu koja im je potrebna da učine ono što treba učiniti u duhovnoj bici koja besni u svetu. Oni imaju tu silu zahvaljujući „sili jačine Njegove“.

Nakon ovog bodrenja, Pavle kazuje vernicima da obuku oružje Božje (Efescima 6,11). Pavle koristi stil starozavetnih govora pred bitku (5. Mojsijeva 20,2-4; 2. Dnevnika 20,13-19; 2. Dnevnika 32,6-8) da bi nadahnuo i motivisao vernike da se oslone na ono što Bog može da učini. Međutim, Pavle posebno navodi da je svrha sveg oružja da „biste se mogli održati protiv lukavstva đavolskoga“ (Efescima 6,11). Reč za lukavstvo je *methodeia*, što znači „prevara“. Koristi se samo još jednom u Novom zavetu, u Efescima poslanici: „Da ne budemo više mala djeca, koju ljulja i zanosi svaki vjetar nauke, u laži čovječijoj, putem prijekare (*methodeia*).“ (Efescima 4,14) U ovom odeljku, Pavle poredi to što smo kao crkva izgrađeni u jedinstvo vere i poznanje Boga sa tim što smo kao mala deca koju mami sve što zvuči dobro ali u stvarnosti dolazi od sotone. Apostol Pavle takođe savetuje vernike da budu budni „da nas ne prevari sotona; jer znamo šta on misli“ (2. Korinćanima 2,11).

Obmana đavola je stvarna, opasna i prisutna u svim vekovima. Međutim, knjiga Otkrivenje nam govori da se zmija rasrdila i ispunila gnevom „znajući da vremena malo ima“ (Otkrivenje 12,12). Prema tome, možemo zaključiti da sotona, što smo bliži kraju, postaje razjareniji, ljući i uposleniji. Pavle u svojim poslanicama često koristi reč „stajati“ (Rimljanima 14,4; 1. Korinćanima 16,13; Filibljanima 1,27; Filibljanima 4,1; 1. Solunjanima 3,7.8) i poziva vernike da stoje čvrsto i postojano. U ovom tekstu Pavle koristi reč „stajati“ četiri puta (Efescima 6,11.13.14). On je stalno iznova ponavlja da bi naglasio da treba da stoje u Hristu. Da bi stajali čvrsto nasuprot sotoninom lukavstvu, moraju obući oružje Božje.

Zanimljivo je da Pavle ne kaže da vernici moraju da se bore protiv đavola, već da stoje čvrsto. Zašto? Zato što je Bog taj koji se bori. U stvari, Bog je već izvojevao pobedu žrtvom na krstu i vaskrsenjem; prema tome, konačna pobeda prilikom Njegovog povratka je osigurana. Treba samo da stojimo odlučno i da se držimo Boga i Njegove reči.

Pavle nastavlja, kazujući da se ne borimo protiv krvi i mesa, već protiv sila tame (Efescima 6,12). Reč „boriti“ potiče od reči *pale*, što znači „rvanje“ ili „sukob“. Zanimljivo je da se ova reč javlja samo jednom

u Novom zavetu, upravo ovde. Možemo biti zavedeni razmišljanjem da našu bitku treba da vodimo protiv ljudi, ali u stvari treba da je vodimo protiv sotonskih sila. Kosmički sukob se vodi protiv svih sotonskih sila, koje su opisane različitim izrazima, moguće zato da bi se pokazalo koliko je pretnja velika.

Pošto ne vidimo nevidljivi svet, lako se možemo uljuljkati i zaboraviti da neprijatelj, i njegovo protivljenje Bogu, uopšte postoji. Međutim, Pavle nije naivan kad je reč o bici između dobra i zla. On se susreo sa njom mnogo puta u toku svoje službe; sotona je godinama pokušavao da ga uništi. Pavle je doživeo brodolom, bio pretučen, kamenovan i izgnan iz gradova, i mnogo toga se dogodilo više puta. Pavle ističe da nisu samo ljudi bili protiv njega; jedna sila se krila iza protivljenja. Pa ipak, Bog mu je davao snagu da nastavi dalje, i tako njegova želja da propoveda Reč nije bila umanjena.

Obući sve oružje predstavlja metaforu da se držimo različitih aspekata Božje Reči i poverenja u Boga. Metafora je izgrađena na slici oružja rimskog vojnika. Opasač istine (Efescima 6,14) pričvršćen oko naših bedara podseća nas koliko je važno da se čvrsto uhvatimo za istinu i da je ne pustimo, „da budemo pomagači istini“ (3. Jovanova 8). Oklop pravde (Efescima 6,14) treba da nas podseti šta je Hristos učinio za nas jer smo pokriveni Njegovom pravdom i da ne možemo sami da je stvorimo. Hristos je Taj koji nas preobražava svojim prisustvom. Kad je reč o našoj obući, potrebna nam je pripravnost za jevanđelje mira (Efescima 6,15). Ovaj primer je jedino mesto u Bibliji na kome je jevanđelje nazvano jevanđeljem mira. Jevanđelje, radosna vest o Isusu, donosi mir onima koji prihvate Isusa u svoj život. Pavle nam kazuje da prihvatimo jevanđelje, ali takođe i da ga nosimo kuda god pođemo i da njegovu nadu nudimo drugima. Štit vere (Efescima 6,16) služi da se ugase strele nečastivoga.

Đavo zna šta da cilja u karakteru svakoga od nas i učini da se spotaknemo i padnemo: neljubazne reči kod jednih, alkohol ili seksualne odnose kod drugih. Ali to što uzimamo štit znači reći *ne* sumnji, grehu i iskušenju, zato što verujemo da Bog ima silu koja nam je potrebna. On je obećao da je On snažan kada smo mi slabi (2. Korinćanima 12,10). Kaciga spasenja (Efescima 6,17) podseća nas na nadu u večni život zahvaljujući Hristovoj žrtvi i vaskrsenju. Sigurnost spasenja pruža mir našem umu. Poslednje, duhovni mač (Efescima 6,17), koji je Božja Reč, pokazuje našu potrebu da Pismo koristimo kao oružje protiv lukavstva đavola. Zato je učenje biblijskih stihova ključno. Ako držimo štit vere u jednoj ruci i Božju Reč (mač) u drugoj, onda nemamo slobodnu ruku sa kojom bismo se uhvatili za osvetu, zlobu, osoran odgovor, besmrtnost, neetičko ponašanje, iskušenje, požudu, mržnju ili obmanu. Da samo koristimo veru i reč kao svoje oružje, ne bismo bili obuzeti obeshrabrenjem i potištenoću toliko često.

Pavle završava ovaj tekst kazujući nam da se molimo sve vreme i da se molimo u Duhu (Efescima 6,18). Ako ne želimo da podlegnemo sotoninom lukavstvu, onda treba da se molimo. Treba da se molimo za Svetog Duha; treba da se molimo za silu da stojimo; treba da se molimo za snagu protiv iskušenja; treba da se molimo za mudrost da donosimo odluke sa Bogom; treba da se molimo za ljubav prema ljudima; treba da se molimo za snažniju veru; treba da se molimo za hrabrost da govorimo o Hristu. Sotona želi da nas zaplaši ili odvoji od Boga sa obećanjima o zabavi, uzbuđenju i slobodi, ali Bog želi da nas osposobi da stojimo u Hristu, zato što istinska sloboda i sreća dolaze jedino od Boga.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Za šta vam je u životu potrebna sila kako biste čvrsto stajali ili se nečemu usprotivili? Da li treba da se založite za nekoga ili nešto, ili da budete hrabriji da propovedate o Hristu? Molite se za oružje Božje imenujući svaki element i tražeći od Boga da vas pokrije njime. Pokušajte da se molite za to svakoga dana ceo mesec da vidite kakvu promenu unosi u vaš život.

2. Setite se nekoga koga lično poznajete ko se bori protiv sotoninog lukavstva. Posvetite vreme molitvi da se ta osoba obuče u oružje Božje. Još jednom imenujte svaki elemenat i molite se da ga Bog stavi na ovu osobu da bi se njen um i srce promenili i da bi bili zaštićeni od sotoninih napada.

12 biblijska doktrina

Biblijski pogled na svet

Ključni tekstovi: 1. Mojsijeva 2,7; Luka 2,52; Rimljanima 8,4-14; 1. Korinćanima 2,16; Filibljanima 2,5

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Biblijski pogled na svet se suprotstavlja grčkoj filozofiji dualizma, koja pretpostavlja da je telo loše a duh dobar. Dualizam tvrdi da je u smrtnom telu zarobljena večna duša, koja će biti oslobođena u trenutku smrti svake osobe, kada će večno živeti.

Ovo gledište kontradiktorno je jasnom biblijskom učenju po kome je Bog sve stvorio veoma dobro, uključujući i naša tela. Stvoreni smo tako da zavisimo od Boga; prema tome, stvoreni smo bez urođene besmrtnosti. Život nije u nama, već nam je dat spolja, i, dok živimo u bliskom odnosu sa Bogom, život se zauvek održava. Bog je stvorio ljudska bića kao žive duše (1. Mojsijeva 2,7). Besmrtnost nije u nama, već nam je neprestano daruje Gospod lično, spoljni Izvor.

Biblijsko gledište o ljudskoj prirodi je jedinstvo svih aspekata našeg postojanja: odnosno, fizičkog, mentalnog/intelektualnog, emocionalnog, voljnog, duhovnog i društvenog, aspekata koji ne postoje odvojeno ili nezavisno jedan od drugog. Sve je sjedinjeno od strane našeg Boga Stvoritelja u izvanredan i nerazdvojjiv sklad, i On sve treba da posveti (1. Solunjanima 5,22.23). Kada osoba umre, nikakva aktivnost ne postoji ni u jednom od ovih aspekata (Propovednik 9,5.6).

Naše biće je jedna jedinka, a Bog želi da promeni naše biće. Da bi postigao ovo preobraženje, On nam se obraća. Elen Vajt naglašava da Gospod komunicira sa nama preko našeg mozga: „Moždani nervi koji komuniciraju sa čitavim sistemom jedino su sredstvo preko koga nebo može da se obrati čoveku i utiče na njegov najskrivljeniji život.“ (*Testimonies for the Church*, sv. 2, str. 347). Veoma je važno da imamo Hristov um da bismo shvatili Njegovu Reč. Kada Božja Reč boravi u nama i stalno nas vodi, tada naš um može biti preobražen silom Svetog Duha. „Znanje o Božjoj reči možemo da steknemo jedino prosvetljenjem onim Duhom kojim je ta reč dana.“ (Elen Vajt, *Put Hristu*, str. 109. original) Pavle objašnjava: „I ne vladajte se prema ovome vijeku, nego se promenite obnovljenjem uma svojega, da biste mogli kušati šta je dobra i ugodna i savršena volja Božija.“ (Rimljanima 12,2)

DRUGI DEO: KOMENTAR

Život po Duhu

Duhovna dimenzija našeg života je od najveće važnosti i mora se ispravno negovati. Da bi nam pomogao u razumevanju i preduzimanju ovog zadatka, apostol Pavle oštro suprotstavlja život po telu i život po Duhu (Rimljanima 8,4-6). Telo i Duh stoje u suprotnosti: telesna čovekova priroda nasuprot duhovne prirode, koju obnavlja Sveti Duh (Rimljanima 8,9-11). Negovanje duhovnog života zahteva pažnju prema svim aspektima našeg postojanja, uključujući naše stavove i pobude. Moramo da izaberemo ili Boga i Njegove vrednosti ili greh i svoje ja kojima ugađamo željama svog tela, kao što su požuda, pohlepa, zavist, gnev, oholost i dominacija. Pavle nas uverava da oni koji dozvole Bogu da ih menja, koji usmere

svoj um na ono što je duhovno i nebesko (Kološanima 3,2), vođeni su Duhom. Ovi vernici su Božja deca (Rimljanima 8,5.14). Jezekilj govori o odluci da živimo ili sa srcem od kamena ili sa mesnim srcem (Jezekilj 36,26), odnosno da budemo osetljivi prema Božjem glasu, spremni da se menjamo i pomažemo ljudima u nevolji. Samo nebeski Hirurg može uspešno da izvrši transplataciju ljudskog srca.

Telo – fizički aspekt

Ljudi su telo (1. Mojsijeva 6,3); oni su takođe prah, uzeti iz zemlje, i u prah se vraćaju (1. Mojsijeva 3,19). Ova činjenica ukazuje da smo krhki i smrtni. Ipak, Pavle ohrabruje vernike da budu ispunjeni Duhom da bi služili Bogu i proslavljali Ga u svojim telima: „Ili ne znate da su tjelesa vaša crkva Svetoga Duha koji živi u vama, kojega imate od Boga, i niste svoji? Jer ste kupljeni skupo. Proslavite, dakle, Boga u tjelesima svojim.“ (1. Korinćanima 6,19.20) Takođe, Pavle objašnjava da naš cilj u životu treba da bude: „Ako, dakle, jedete, ako li pijete, ako li što drugo činite, sve na slavu Božiju činite.“ (1. Korinćanima 10,31)

Duša/srce – emocionalni, intelektualni i voljni aspekt

Jevrejska Biblija ističe pojam srca u mnogim stihovima. Bog kazuje da će On promeniti ljudska srca svojim učenjima, blagodaću i Duhom: „Metnuću zakon svoj u njih, i na srcu njihovu napisaću ga.“ (Jeremija 31,33) „I Duh svoj metnuću u vas, i učiniću da hodite po Mojim uredbama i zakone Moje da držite i izvršujete.“ (Jezekilj 36,27) U Bibliji srce predstavlja više od samo fizičkog organa koji pumpa krv – ono simbolički predstavlja središte emocija, mesto u kome donosimo odluke, osećamo i razmišljamo. Predstavlja naš unutrašnji život, duboki život naših pobuda, ciljeva i želja.

Društveni aspekt

Stvoreni smo kao društvena bića; nijedna osoba nije usamljeno ostrvo samo za sebe. Stvoreni smo sa tom društvenom dimenzijom. Društveni život je veoma važan aspekt našeg postojanja, i, da bismo imali zdrav balans u svom životu, treba da negujemo važne odnose sa drugim ljudima i da služimo jedni drugima kao što je Hristos činio (Matej 20,28). To je dobro prikazano u Isusovom detinjstvu – kako je napredovao i sveobuhvatno rastao u životu: „A Isus napredovaše u premudrosti i u rastu i u milosti kod Boga i kod ljudi.“ (Luka 2,52) Hristov život bio je skladan pošto su se svi aspekti Njegove ličnosti – mentalna, fizička, duhovna i društvena dimenzija – razvili u savršenom skladu.

Hristov um

Apostol Pavle jasno kaže da svaki vernik treba da bude duhovna osoba. Mi možemo imati Hristov um samo kada duhovne stvari duhovno razgledamo i kada nas vodi Božji Duh (Rimljanima 8,14). „Jer ko pozna um Gospodnji da ga pouči? A mi um Hristov imamo.“ (1. Korinćanima 2,16) Na ovaj način možemo da zavirimo u Božji um da bismo mogli upoznati Njegove misli.

„Jer ovo da se misli među vama što je i u Hristu Isusu.“ (Filipljanima 2,5) *The New International Version* prevodi ovaj tekst: „Ima isti način razmišljanja kao Isus Hristos.“ *The New Living Translation* i neki drugi prevodi objašnjavaju ovaj izraz ispravno kao stav: „Morate imati isti stav kakav je Isus Hristos imao.“ Treba da razmišljamo na način na koji Bog razmišlja. Isus je ukorio Petra zato što je razmišljao na ovozemaljski način: „Jer ne misliš što je Božije nego ljudsko.“ (Matej 16,23)

Antropološke studije i neuronauka

Nedavna istraživanja u oblasti teološke antropologije predstavljaju izvrsna nova gledišta o smrtnosti celog ljudskog bića. Istraživanje potvrđuje biblijsko učenje. Dejvid P. Guše (David P. Gushee) kaže: „Za razliku od grčke ideje da telo propada dok duh ili duša odlazi na nebo, biblijsko (naročito jevrejsko) razumevanje čini se da ne predviđa takvo odvojeno postojanje tela i duše ili duha. Kada umremo, celi umiremo.“ (Only Human: Christian Reflections on the Journey Toward Wholeness [San Francisco, CA: Jossey-Bass, 2005], p. 49)

Nensi Marfi (Nancey Murphy) prihvata fizičke i odnosne funkcije našeg postojanja i naglašava takođe ljudsku moralnu odgovornost. Umesto duše, ona koristi pojam sopstvo: „Izraz sopstvo koristi se na mnoštvo načina u psihologiji i filozofiji. Ovde se ne radi o pitanju šta znači biti sopstvo. Tačnije, radi se o posedovanju samo-koncepta, samopoimanja.“ (Murphy, “Nonreductive Physicalism,” in *In Search of the Soul: Four Views of the Mind-Body Problem*, ed. Joel B. Green and Stuart L. Palmer [Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2005], p. 124.) Marfi tvrdi da su ljudi fizička bića i da „je mozak taj koji obavlja posao koji se pripisuje umu ili duši“. (*In Search of the Soul: Four Views of the Mind-Body Problem*, p. 132) Kakva zapanjujuća potvrda onoga što je Elen Vajt izjavila (videti navod u Opštem pregledu).

Džozel Grin (Joel Green), koristeći svoje prethodno znanje u neuronauci i biblijskim proučavanjima, kaže da nam je potrebno bolje razumevanje biblijske antropologije. On zagovara biblijsko holističko posmatranje ljudskog roda. On naglašava da su ljudi jedna jedinka i da ne poseduju posebnu dušu u ontološkom smislu; prema tome, on ispravno osporava da posle fizičke smrti duša živi u „prelaznom stanju“. (*Body, Soul, and Human Life: The Nature of Humanity in the Bible* [Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2008], pp. 177–180.) Grin završava svoje proučavanje sa nadom u vaskrsenje i snažno izjavljuje: „Ništa u stvorenom ljudskom biću nije suštinski besmrtno. Vaskrsenje i utelovljeni život posle smrti su Božje delo, božanski dar.“ (*Body, Soul, and Human Life*, p. 175)

F. F. Brus (F. F. Bruce) u skladu sa tim izjavljuje: „U biblijskoj praksi besmrtnost suštinski pripada samo Bogu; ili, pripada samo onima kojima je Bog daje. Sa druge strane, kada je reč o ljudskim bićima, besmrtnost u Bibliji se potvrđuje u vezi sa telom, ne dušom.

„U našoj Zapadnoj kulturi, misao i jezik o besmrtnosti u velikoj meri je određen Platonovim učenjem o besmrtnosti duše. Međutim, svaki pokušaj da se spoji Platonovo učenje sa učenjem Biblije može da dovede samo do zabune, zato što Platon pod besmrtnošću nije mislio ono što su biblijski pisci mislili, i ono što je Platon podrazumevao pod dušom nije ono što su biblijski pisci podrazumevali pod dušom.

Za hrišćanina, nada u besmrtnost povezana je sa Hristovim vaskrsenjem.“ (“Foreword,” in George Wisbrock, *Death and the Soul* [Oakbrook, IL: ZOE-Life Books, 1990], p. i.)

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Zamislite da je vaš prijatelj obeshrabren, razočaran i depresivan. Kako mu možete pomoći da stekne poverenje u život i nadu?

2. Individualizam, usredsređenost na sebe i sebičnost ubijaju sve važne odnose, koji su izgrađeni na poverenju i žrtvi. Kako možete izgraditi relevantan društveni život sa ljudima oko sebe?
3. Elen Vajt kaže: „Kada bismo više razmišljali i govorili o Isusu, a manje o sebi, dobili bismo mnogo više od Njegovog prisustva... Hristos, i to raspeti, treba da bude predmet razmišljanja, razgovora i naših najradosnijih osećanja.“ (*Put Hristu*, str. 102-104. original) Kako možemo govoriti o Hristu na praktičan način kada jedemo ili se družimo sa ljudima?
4. Kako možete steći Hristov um? Od čega to zavisi, i kako se može razviti?
5. Kada Bog komunicira sa nama preko osetljivih nerava u našem mozgu, kako ih možemo zaštititi i sačuvati u najboljem stanju?

13. biblijska doktrina

Sudski proces

Ključni tekst: Isaija 35,4; Danilo 7,9.10.13.14.22.26.27; Otkrivenje 20,7-15

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Bog je naš Sudija (Isaija 35,4). Kao naš Sudija, On je nepristrasan u svom sudu. To je dobra vest za nas. Kao pala bića sa nesavršenim rasuđivanjem i sklonošću prema pristrasnošću i predrasudama, skloni smo da neke pošaljemo na nebo, a onda drugima da zabranimo da uđu. Bog zna ljudska srca, misli i pobude; prema tome, samo On svakom ljudskom biću može da izrekne nepristrasnu i pravednu presudu.

Svojim sudom Bog obnavlja svoju slavu i opravdava svoj karakter. On to čini tako otvoreno i postojano da svako može da spozna ko je On (Psalam 34,8). Bog želi da sva razumna bića u svemiru shvate Njegove namere i da znaju da On pravično postupa prema zlu, da zle kažnjava na odgovarajući način, i da grešne pravedno spasava (Jezekilj 18,21.23.32; Jezekilj 33,11; Rimljanima 3,21-26).

Jevanđelje se prema Božjem sudu usredsređuje na spasenje pokajanih grešnika i tako predstavlja radosnu vest o Bogu ljubavi, koji, iz ljubavi, sudi i donosi trajno rešenje problema smrti, patnje, bola, nepravde i nasilja, koji su svi rezultat greha (Rimljanima 6,23; 2. Solunjanima 1,9; Otkrivenje 21,3.4)

Na kraju, Bog će u potpunosti obnoviti sklad i mir u celom svemiru (Efescima 1,10). Zlo i sve ili svako ko je povezan sa njim biće uklonjen i uništen (Matej 25,41.46; Otkrivenje 20,13-15). Svako ko se potpuno i voljno preda Bogu, priznajući Ga kao svog Stvoritelja, Otkupitelja, Gospoda i Cara, primiće večni život, radosno Mu služeći i klanjajući Mu se zauvek (2. Mojsijeva 34,6.7; Danilo 7,14.27; Naum 1,7; Jovan 3,16.17; Efescima 1,4-10; Filibljanima 2,10.11; Otkrivenje 15,3.4). Dakle, prvobitni izobilni život radosti, sreće i mira biće obnovljen i više nikada neće biti narušen bilo kakvim oblikom neposlušnosti ili pobune (Naum 1,9; Jovan 10,10; Rimljanima 2,7; 1. Timotiju 1,16; 2. Timotiju 4,7.8; Titu 2,11-14).

DRUGI DEO: KOMENTAR

Centralni i kosmički sud na krstu

U pronalaženju rešenja za problem greha, Bog je najbolji Dizajner. Hristova smrt na krstu je u samom središtu rešenja. Različita svedočanstva i sudovi otkriveni su u događaju vezanim za krst: 1) Bog je bio opravdan – Golgota dokazuje da je Bog Bog ljubavi, istine, pravde, svetosti, reda i slobode, i Jemac mira, radosti i napretka (Psalam 51,4; Jovan 3,16; Rimljanima 3,21-26); 2) sotonu je suđeno i osuđen je (Jovan 16,11; Jevrejima 2,14); 3) grehu je suđeno i osuđen je (Rimljanima 8,3); 4) ljudskom rodu je suđeno i njihovu kaznu preuzeo je Hristos na Sebe (Isaija 53,4-6; 2. Korinćanima 5,21; Galatima 3,13), a mogućnost da žive večno pružena je onima koji prihvate Isusa Hrista kao svog ličnog Spasitelja (1. Jovanova 5,12.13). Bog želi da svaka osoba živi (Jezekilj 18,30-32; 1. Timotiju 2,1-4).

Predadventni ili istražni sud

Biblija kazuje da će prvenstveni cilj kada Bog sazove nebeski sud pre svog Drugog dolaska (Danilo 7,9.10.13.14.22.26.27; Otkrivenje 11,19; Otkrivenje 14,7; uporediti Matej 22,1-14) biti da zakonito i večno osigura naše mesto unutar nebeske porodice. Tekst Jovan 14,2.3 uverava nas ne da Isus gradi naše mesto na nebu kao Najbolji Zidar, praveći lep dom za nas (On bi mogao to da učini u tren oka), već da nam zakonito obezbeđuje mesto na nebu pred predstavnicima čitavog svemira. Ovaj sudski proces zahteva mnogo vremena, kao što je potvrđeno u tekstu Danilo 7,9.10.13.14.22.26.27. Isus, kao pravi Svedok, pošteno će predstaviti naše pojedinačne slučajeve i pred celim svemirom objaviti da smo mi, kao oni koji veruju u Njega, Njegovi, da smo prihvatili Njegovu smrt da nas očisti od greha, da je Njegova blagodat dovoljna za nas i da sila Njegove blagodati deluje u nama.

Isus osigurava naše spasenje zakonito, otvoreno i javno, i transparentno takođe, pred svim stanovnicima svemira, kako u večnosti niko nikada ne bi pokrenuo pitanje da je nešto učinjeno tajno ili delimično. Isus jasno kazuje da su spaseni pouzdani ljudi i da će se uklopiti u nebesku porodicu zato što je Božja zadivljujuća blagodat preobražavajuća blagodat koja ih menja. Bog želi da budemo prihvaćeni na nebu bez ikakve sumnje ili pitanja.

Prema tome, s obzirom na prirodu ovog istražnog suda, takođe se može nazvati afirmativnim sudom koji potvrđuje, zapečaćuje i odobrava što je učinjeno u toku života jedne osobe. Afirmativni sud je potvrda životnih odluka.

Različiti izrazi mogu se upotrebiti u nastojanju da objasnimo različite aspekte predadventnog suda: 1. afirmativni sud – naročito iz perspektive otkupljenih, zato što Isus preuzima njihov slučaj i potvrđuje pred svemirom naš odnos sa Njim; 2) otkrivajući sud, zato što Isus otkriva čitavoj nebeskoj porodici ko su Božji pravi sledbenici i razotkriva antihrista, koji se prikazuje kao Bog, i Njegovo oruđe spasenja; 3) demonstrativni sud – Bog iznosi činjenice nebeskim bićima i pokazuje im naš stav prema Njemu, Njegovom zakonu, ljudima, prirodi i grehu, a takođe objašnjava kako se odnosi prema grehu, zlu, đavolu i svima koji slede sotonu; 4) istražni sud – zato što je anđelima i nebeskim bićima potreban ovaj sud da bi stekli dodatni uvid u veliku borbu i pitanje zašto Bog neke spasava, a druge ne prima na nebo. Prema tome, knjige su otvorene radi nebeskih stanovnika (Danilo 7,10), što prikazuje objektivnost Božjih odluka.

Predadventni sud ne izriče novu presudu, u suprotnosti sa onim što doživljavamo u svom svakodnevnom životu. Isus će potvrditi Božju spasonosnu aktivnost ili osudu određene osobe. Ne treba da se plašimo Božjeg predadventnog suda, jer prilikom tog suda On potvrđuje, otkriva, razotkriva i pokazuje nebeskom svetu odluke koje smo doneli u vezi sa Njim u toku svog života. On neće dodati ništa našim odlukama, niti će ih menjati. Kao Onaj koji je veran i istinit, On izjavljuje za svoj narod da smo Njegovi (Rimljanima 8,31; Otkrivenje 3,14).

Poslednji sud ili sud uništenja

Konačan sud na Zemlji javlja se na kraju hiljadugodišnjice, kada će zli ljudi vaskrsnuti. Oni se okupljaju da napadnu Boga i Njegov narod u Novom Jerusalimu (Otkrivenje 20,7-10; Otkrivenje 21,1-3). Gospod lično sedi na uzvišenom belom prestolu, i sudi svim nepokajanim bićima (Otkrivenje 20,11.12). Istorija greha i spasenja biće prikazana u svetlosti krsta. Svaka faza pobune protiv Boga, kao i Njegov uzvišeni plan spasenja – od početka sotonine pobune na nebu preko vrhunske Isusove žrtve na krstu do konačne pobeđe prilikom Drugog dolaska – biće pokazani. Takođe, svi zli videće svoj život u svetlosti krsta.

Isusov krst biće uzdignut iznad Božjeg prestola, kao što Elen Vajt beleži: „Iznad prestola pojavice se krst, i kao u panoramskom prikazu pojavljivaće se i prizori Adamovog iskušenja i pada, i svega što se događalo prilikom velikog plana spasenja.“ (*Velika borba*, str. 666. original) Zli ljudi će videti šta je Bog činio za njihovo spasenje, koliko prilika su odbacili, kako su prezreli Njegovu blagodat u svojoj oholosti i neznanju. Njihova tvrdoglavost i ravnodušnost jasno će biti razotkrivena, i oni će uvideti pravi karakter svoje pobune.

Sotona će povesti sve grešnike u konačan očajnički napad protiv Svetog grada. Njihov zao karakter se tako potvrđuje i još jednom ispoljava. Čak i najbolje činjenice o Bogu, Njegovom karakteru i delima neće promeniti ova bića. Oni stalno iznova pokazuju svoju zlu prirodu. Postoji samo jedno rešenje: uništenje zla u svim oblicima. Oganj sa neba će pasti i definitivno će okončati greh, zlo i pobunu (Otkrivenje 20,9.10). Ova vatra koja čisti ustanovicće sud uništenja, konačnu, večnu i nepovratnu smrt. Za one koji su odbacili Isusa kao svog Spasitelja i ostali pri svom tvrdoglavom stavu, nema nade. Odlika njihove prirode je da uništavaju. Bog treba, zato, iz ljubavi, da uništi one koji su skloni da uništavaju. Karakter ovog suda je konačno pogubljenje. Bog mora da reaguje na razorno ponašanje nepokajanih ljudi, zlih anđela i đavola. Da ne reaguje, zlo bi pobedilo i život bi bio ugrožen i naposljetku uništen. Greh, grešnici i đavo sa

svojim anđelima će biti zbrisani i zemlja očišćena od zla (Otkrivenje 20,9.13-15; uporediti sa 2. Petrova 3,7.10-13).

Nakon odstranjivanja onoga što je bolesno i grešno bez mogućnosti ozdravljenja, Bog deluje kao Ponovni Stvoritelj života. On će stvoriti novo nebo i novu Zemlju (Otkrivenje 21-22). Spasenje i život biće osigurani za svu večnost. Greh se više nikada neće pojaviti. Sva razumna bića u svemiru služice Bogu verno iz ljubavi i zahvalnosti zato što znaju Božju dobrotu, ljubav, pravdu i istinu. Ljubav, mir, sklad, radost, pravda, sloboda, red i istina vladaće kroz svu večnost. Boga će kao Gospodara nad gospodarima i Cara nad carevima svi zauvek voleti, obožavati, slediti, slušati i klanjati Mu se (Danilo 7,27; Otkrivenje 21-22).

Prema tome, učenje o Božjem sudu je konačno otkrivenje i prikaz Božje ljubavi, istine i pravde (Filibljanima 2,10.11; Otkrivenje 15,2-4). Božja vladavina je neskrivena; pokazano je i dokazano da su Božji putevi ispravni i pravedni. Bog je pravedan dok opravdava grešnike koji su Ga prihvatili, oslanjali se na Njega kao ličnog Spasitelja, i rekli *ne* problemu greha, pokvarenosti, sotoni i palim anđelima.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Zašto je Božji sud toliko potreban i ključan u kontekstu velike borbe i interesovanja svemira za pitanje greha?
2. Kako pravimo razliku između božanskih pozitivnih i negativnih sudova?
3. Kako živimo u očekivanju Božjeg suda a da ga se pritom ne plašimo?

14. biblijska doktrina

Sve novo

Ključni tekst: Isaija 65,17-25; Otkrivenje 21-22

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Naša poslednja lekcija bavi se hrišćanskom konačnom nadom i čežnjom za vremenom kada će Bog uspostaviti eshatološko novo nebo i novu Zemlju. Čitav stari poredak našeg grešnog sveta će proći. Naša grešna prošlost nam više neće zadavati muke, i svi naši padovi, gresi i prestupi biće izbrisani. Sve nevolje, razočarenja i rane biće isceljene.

Nakon huljadugodišnjice, Bog će obrisati naše suze i velika borba biće okončana. Bog će stvoriti sve novo. U ovoj sredini vladaće ljubav, sreća, mir i radost. Bog će osnovati novo nebo i novu Zemlju sa novim kvalitetom života. Neće više postojati potreba za bolnicama, zatvorima i grobljima zato što neće biti bola, bolesti, patnje, nasilja, zločina, izrabljivanja ili smrti (Otkrivenje 21,4.5). Novi Jerusalim biće „skinija Božija među ljudima, i življeće s njima, i oni će biti narod Njegov, i sam Bog biće s njima Bog njihov“ (Otkrivenje 21,3). Život na novoj Zemlji biće zadivljujuć i ispunjen. Ono što nam je Bog otkrio prevazilazi našu maštu da bismo potpuno pronikli u to pitanje, jer „prijestol Božij i Jagnjetov biće u njemu; i sluge Njegove posluživaće Ga, i gledaće lice Njegovo, i ime Njegovo biće na čelima njihovima. I noći tamo neće biti, i neće potrebovati vidjela od žiška, ni vidjela sunčanoga, jer će ih obasjavati Gospod Bog; i carovaće va vijek vijeka“ (Otkrivenje 22,3-5).

DRUGI DEO: KOMENTAR

Opis teksta Isaija 65,17-25

Prorok Isaija je prorok nade. Više od bilo kog drugog proroka, Isaija ukazuje na dolazak Mesije i osnivanje Božjeg carstva. Isaija se s pravom zove prorok evanđelista. U tekstu Isaija 65,17-25 on govori o novom nebu i novoj Zemlji. Kako Isaija opisuje život na novoj Zemlji? On iznosi dvanaest karakteristika:

1. Nova Zemlja je Božje jedinstveno delo stvaranja (Isaija 65,17). Bog interveniše i stvara je zato što je Stvoritelj.
2. Grešna prošlost više neće opterećivati Božje sluge (Isaija 65,18).
3. Jerusalim će biti mesto sreće i radosti (Isaija 65,18).
4. U Jerusalimu neće biti plača i vike (Isaija 65,19).
5. Deca više neće umirati, niti će biti pobačaja (Isaija 65,20.23).
6. Dugovečnost vernih je zagantovana (Isaija 65,20.22), ali, pre nego što započne život na novoj Zemlji, grešnici će umirati prerano (Isaija 65,20).
7. Kreativan rad će preovladavati (Isaija 65,21-23): gradiće se kuće i saditi vinogradi.

8. Mir i napredak biće osigurani (Isaija 65,22). Neće biti pretnji ratom ili uništenja.
9. Ljudi će uživati život u Božjem prisustvu i uz blagoslove (Isaija 65,23).
10. Bog će odmah odgovarati na molitve (Isaija 65,24).
11. Biće stvoreni novi uslovi života (Isaija 65,25).
12. Stanovnici će doživeti da se zavetne kletve pretvore u obilje blagoslova (5. Mojsijeva 27-28; uporediti: 3. Mojsijeva 26).

Važno je zapaziti da Isaija nekoliko puta izjavljuje da Bog stvara nebo i Zemlju, i spaja ove dve ključne reči, iako ponekad prilično slabo (videti: Isaija 1,2; Isaija 13,13; Isaija 24,4.18.21; Isaija 37,16; Isaija 40,12.22.26-28; Isaija 42,5; Isaija 44,23.24; Isaija 45,8.12.18; Isaija 48,13; Isaija 49,13; Isaija 51,6.13.16; Isaija 55,9); nebo i Zemlja se često spominju u kontekstu Božje sile da spase svoj narod. Iz ovih primera jasno je da Isaija koristi figurativan jezik kada govori o Božjem stvaranju novog neba i nove Zemlje; figurativan jezik upućuje na obnavljanje. Bog je prethodno u Knjizi proroka Isaije kazao da je On Stvoritelj i da će osnovati „novo“ nebo i novu Zemlju: „Ja ti metnuh u usta riječi svoje i sjenom ruke svoje zaklonih te, da utvrdim nebesa i osnujem Zemlju, i rečem Sionu: Ti si Moj narod.“ (Isaija 51,16) Samo je dva puta u jevrejskoj Bibliji rečeno da Gospod stvara „nova nebesa i novu Zemlju“, i to samo u Knjizi proroka Isaije (Isaija 65,17; Isaija 66,22). Na drugom mestu se spominje u knjizi Otkrivenje (Otkrivenje 21,1).

Ključno pitanje glasi da li je prethodni opis teksta Isaija 65,17-25 opis eshatološkog novog neba i nove Zemlje. Postaje jasno da Isaija 65-66 ne prikazuje eshatološku sliku kakva je prikazana u tekstu Otkrivenje 21-22, zato što se spominje smrt, greh, prokletstvo, brak i rođenje dece. Na kakav događaj onda upućuje Isaija 65,17-25?

Isaija 65,17-25 oslikava nove uslove koji će postojati u Izrailju ukoliko Božji narod bude živeo u skladu sa Božjom rečju. Božji minijturni model Njegovog carstva manifestovaće se u Izrailju. Samim tim, znanje o pravom Bogu će rasti, i mogućnost prihvatanja Mesije će se proširiti. Jerusalim će postati megaprestonica. Narodi će se sticati u Božji hram da uče o istinitom živom Gospodu da bi Mu služili i klanjali Mu se (videti, na primer, Isaija 2,2-4; Isaija 56,3-8; Mihej 4,1-3). „Novo nebo i nova Zemlja“ je hiperboličan izraz, koji označava, u ovom kontekstu, nove uslove života na Zemlji i ukazuje na obnavljanje Jude nakon povratka iz Vavilonskog ropstva. Ovaj izraz opisuje idealne uslove za Božji narod u njihovoj zemlji u to vreme. Isaija 65 je predlika, predukus, ili tip antitipskog novog neba i nove Zemlje. Ali šta se može primeniti iz toga na opis eshatološke nove Zemlje? Potrebno je upotrebii tri načela da bismo otkrili ispravnu primenu.

Tri ključna načela tumačenja

Prvo načelo: ono što nije osporeno ostaje.

Isaija 65,17-25 daje opise nove Zemlje koje će nadahnuti biblijski pisci kasnije ili a) potvrditi, podržati i ponoviti ili b) neće osporiti njihovu valjanost, dodeljujući tako njihovu valjanost i primenu eshatološkoj novoj Zemlji. Da pojednostavimo: ono što nije osporeno postojaće i na novoj Zemlji jer se automatski

prenosi, i njegova valjanost se nastavlja. Sledeće dobre osobine života se zadržavaju: radost, sreća, sigurnost, mir, napredak i kreativan rad. Postojeće novi odnosi u životinjskom svetu. Zatim, neće više biti plača, bola, tuge i patnje. Prošlost neće biti teret. Novom Zemljom teći će Božji izobilni blagoslovi. Nijedan kasniji nadahnuti pisac ne govori protiv ovih važnih karakteristika života niti ih osporava. Naprotiv, ove vrednosti su potvrđene.

Drugo načelo: ono što je osporeno se ne prenosi.

Ono što kasniji biblijski pisci opovrgavaju ili jasno osporavaju iz opisa teksta Isaija 65,17-25 ne primenjuje se na eshatološku novu Zemlju. Drugim rečima, aspekti života koji se suprotstavljaju drugim mestima u Svetom pismu neće biti uključeni. Dakle, čega tamo neće biti?

1. Smrt

Isaija ima smrt u vidu (posle produktivnog, blagoslovenog i prosperitetnog života), ali Jovan je jasno odbacuje: „I Bog će otrti svaku suzu od očiju njihovijeh, i smrti neće biti više, ni plača, ni vike, ni bolesti neće biti više; jer prvo prođe.“ (Otkrivenje 21,4)

2. Greh, grešnici i prokletstvo

Isaija spominje „prokletstvo“ i „grešnike“, ali Jovan jasno kazuje da ništa grešno neće ući na novu Zemlju (Otkrivenje 21,8.27; Otkrivenje 22,3).

3. Brak i rađanje dece

Isaija naglašava da na „novoj Zemlji“ neće biti pobačaja ili mrtvorodne dece, što ukazuje na brak sa mnoštvom dece kao izrazom Božjeg blagoslova. Međutim, kada su Isusa upitali o vaskrsenju i kasnijem životu, odgovorio je da brak i rađanje dece neće biti deo večnog života (Matej 22,29-32; videti, takođe, *Selected Messages*, sv. 1, str. 172.173). Ono što Bog priprema za svoju decu biće mnogo bolje i u većoj meri će ih ispunjavati u odnosu na ono što možemo danas da iskusimo u najboljem, najsrećnijem, najskladnijem i najvrednijem braku. Bog će otkupljenima dati nešto bolje i izvrsnije.

Treće načelo: nove stvari će biti uključene

Na eshatološkoj novoj Zemlji, postojaće nove, iznenađujuće stvari koje nisu spomenute u tekstu Isaija 65,17-25 ili u 1. Mojsijeva 2. Najmanje tri veličanstvene stvarnosti biće potpuno nove:

1. Novi Jerusalim se spušta sa neba (Otkrivenje 21,2.3).

2. Božji presto sa živom vodom nalaziće se u gradu (Otkrivenje 22,1.3).

3. Bog lično, svojim fizičkim, vidljivim i stalnim prisustvom, boraviće među svojim narodom (Otkrivenje 22,4.5).

Zaključna opažanja teksta Isaija 66,22-24 obuhvataju eshatološko vreme kada će sve Gospodnje sluge biti u Jerusalimu živeći pod novim uslovima opisanim kao nova nebesa i nova Zemlja (Isaija 66,22).

Konačan ishod je da su verne sluge Gospodnje u Novom Jerusalimu, dok su oni izvan izloženi božanskom

sudu, osudi i potpunom uništenju (Isaija 66,24). Ova kosmička slika je poslednja slika u Knjizi proroka Isaije u kome novi život nije narušen pod uticajem nepravednika tako da mir i sklad nikada više neće biti poremećeni grehom. Ovaj ishod dolazi nakon snažnih evanđeoskih aktivnosti među narodima (Isaija 66,19-21).

Očekivanje starozavetne crkve bilo je izuzetno. Bio je to pogled usmeren napred ka osnivanju večnog Božjeg carstva, novog neba i nove Zemlje. Tekst kao što je Isaija 65,17-25, kao i Danilo 2; Danilo 7-9; Isaija 24-27; Jezekilj 38-39; Jezekilj 40-48; Joilo 3; Mihej 4; i Zaharija 14, pružaju važan uvid u starozavetnu nadu. Ova crkva je očekivala, čekala i iščekivala da se ostvare izuzetne stvari: dolazak Mesije i osnivanje Božjeg carstva.

Voljeni pisac i govornik Frederik Ferar bio je lični prijatelj i počasni kapelan kraljice Viktorije 1870-ih.

„Jednog dana kapelan je propovedao o Drugom Hristovom dolasku. Dok je govorio o tom slavnom događaju, zapazio je suze u kraljičinim očima. Nakon službe prišao joj je i upitao: 'Zašto je Vaše Veličanstvo plakalo dok sam danas propovedao?'

'Oh', rekla je, 'zato što se nadam da će doći u moje vreme!'

'Zašto Vaše Veličanstvo želi da On dođe u vaše vreme?', upitao je kapelan.

'Oh, gospodine, da mogu da položim svoju krunu pred Njegove noge!'" (H. M. S. Ričards, *The Signs of the Times*, 1. decembar 1931, str. 10)

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Kako je nada u novu Zemlju promenila naše sadašnje vrednosti i ciljeve?
2. Na koji način Jovan u Otkrivenju nadograđuje Isaijino gledište o novoj Zemlji iz teksta Isaija 65? Kako ga je Jovan promenio?
3. Da li je ova eshatološka nada dobra samo za obeshrabrene ljude ili one koji umiru? Razgovarajte o tome i obrazložite svoj odgovor.